

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Η «ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ»

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

1877

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α2.Σ341.Φ5.0013

ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝΗ

ΚΟΡΙΝΝΑ. Μηνιαίον περιοδικόν ανάγνωσμα εκδιδόμενον υπό Χ. Σ. Χιώτου. Έτος Γ'. Ιούλιος. Φυλλ. Ε'. Τιμή έτησια; συνδρομή; δραχμά; 6. Περιεχόμενα — Οί χρόνοι του Δάντου υπό Δ. Α. Τρικάρδου. — Το δράμα και ο Εύριπίδης (συν) υπό Β Βισούλκα. — Βεστυχόθεν (συν) υπό Α. Ποττέν. — Παρί ασφαλεία; (έκ των του Jeremy Bentham) υπό Α. Φ. — Ο Απολωλός Βίος (συν) υπό Ερμάννου Λούνιζε, μετάφρ. Δ Α. Τ. — Τις ο Έλλην υπό Α. Βαλαωρίτου. — Ποικίλα — Δημοπικία Ασφακία, ή Δέσπω. — Λύσι; αίνιγματο. — Προβλημα.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ. Μηνιαίον περιοδικόν σύγγραμμα εκδιδόμενον υπό του φιλολογικού συλλόγου «Παρνασσού» Τόμος Α'. Τεύχος Ζ'. Ιούλιος. Έν Αθήναις τύπ. «Παρνασσού» Περιεχόμενα. — Σκιαγραφία της καταστάσεως του Έλληνισμού κατά τας προχωρούσας της εθνικής ή μών εξεγέρσεως, και επί αυτής επιδράσεις της έμπορίας. — Ανύπαρκα όνόματα — Παρί των Αιδιψίων ύδάτων. Εισαγωγή εις την β. έκδοσιν των Ιστορικών Αναμνήσεων. — Παλαιά σχέδια περί διαμελισμού της Ανατολής. — Μνημεία της έν τω μεσαιώνι ελληνικής ποιήσεως; νυν πρώτον εκδιδόμενα. — Ο Βασιλεύς Μίδας και ο κουρεύς αυτού. — Βασιλική γενειοτότη; (άνκμησις της Γαλλικής επαναστάσεως). — Αρχαιολογικά Ρωμαϊκά ή Αρχαιολογικά Βιβλία. — Χρονικά. Φιλολογικά, τέχναι και επιστήμαι, απογραφικά, γεωγραφικά και περιηγήσεις; θέατρον και μουσική, ποικίλα. — Μετεωρολογικόν δελτίον

ΕΣΤΙΑ. Εκδίδεται κατά κυριακήν. Έτος Β'. Τόμος Δ'. Αριθ. 84. Τύπ. «Ελληνική; Αναξαρτία;». Περιεχόμενα; Πανομοιότυπον της υπογραφής του Κανάρη. — Δικώδης επιστήμη (συν). — Παρί του κάτω Δουναβίου υπό ύγινην έποψιν — Η Καλκούττα (συν). — Εταιρία προς περιοδείαν της γης έν 320 ημέραις. — Διογένης ο κυνικός. — Φιλολογικά και ιστορικά περίεργα. Πόθεν ώνομάστησαν οί Φαναριώται. — Ανατολική άνθολογία. — Μία επιστολή του Μάρκου Βίτταρη. — Αϊτίο; κρίσις. — Πρό; τον Κανάρη. — Αλήθειαι. — Σημειώσεις.

ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ ΑΝΘΝ. Μηνιαίον περιοδικόν σύγγραμμα εκδιδόμενον υπό Ιωάννου Τσακασιάνου. Έτος Γ'. Φυλλ. Γ'. Περιεχόμενα. — Ο Εδγάρδος Κυνέτος (βιογραφία) — Τά έν Περσίους; δεσμοτήρια. — Αί δύο αδελφαί (διήγημα). — Οί αιχμαλώτοι του Θεοδώρου (συν). — Παρί ήχου. — Βικτωρ Ούγος (μετ' εικόνας). — Μητρική ιστορία (συν. και τέλος). — Τά δάση της Αμερικής. — Τι έστι Πατρίς. — Ποιήσεις. — Η φωνή της καρδιά; μου. — Δριπάν ή με κλύτη; όταν αποθάνω;

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, από συστάσεως αυτού μέχρις ενώσεως έν η 1815 — 1861, υπό Παναγιώτου Χιώτου τόμος Β'. περιέχων τά από Αρμοστικής Αδαμ 1824 έως ενώσεως 1861. Έν Ζακύνθω τυπογραφείον ή «Επτανήσι;». Χ. Σ. Χιώτου 1877. (σελ. 848)

Ο χρησιμώτατος και επωφελέστατος ούτος τόμος, όστις κατοπτρίζει τον πατριωτισμόν και τάς ενεργείας των Επτανήσιων εις εθνικήν αποκατάστασιν, και τάς αποπειράς, αϊτινες; από της Βασιλείας του Όθωνος μέ-

χρι της αναβάσεως του Βασιλέως Γεωργίου εις τον Έλληνικόν θρόνον συνέτειναν εις λύσιν του ανατολικού ζητήματος, διακρίνεται εις 26 διεξοδικά κεφάλαια τά έξής. — Αρμοστική Φριδερίου Αδαμ. — Εκλογή Βασιλέως; Όθωνος. — Αρμοστική Νουγεντ και οί φιλελεύθεροι. — Αρμοστική Δούγλα και αποπειρά; μεταρρυθμίσεων. — Αρμοστική Σίτων και αί μεταρρυθμίσεις. — Αρμοστική Ουάρδος και τά Κεφαλληνικά. — Νέα έποχή μεταρρυθμίσεων έν τω Ιονίω. — Ριζοσπαστισμού ανάπτυξις. — Πόλεμος και καταδίωξις. — Συνδιαλλαγή μεταρρυθμιστική. — Τελευταίαι εκδηλώσεις Ουάρδου. — Δενοπάθειαι των νήσων λιρός και χολέρα. — Ιω. Γιούγγ Αρμοστική. — Γλάστρινος πολιτική αποστολή — Η Αυτοκυβέρνησις υπό Γλάστρινος. — Ριζοσπαστική ενεργεία. — Στράζ Αρμοστική; και ή Ιόνιος Βουλή. — Αποπειρά; ριζοσπαστικήν προς λύσιν του ανατολικού ζητήματος. — Ο Βασιλεύς Όθων και οί ριζοσπάται επτανήσιοι. — Εξώσις του βασιλέως; Όθωνος και ή Οκτωβριανή επανάστασις. — Ζήτησι; Βασιλέως; με την προχωρούσιν της Επτανήσου. — Εκλογή Βασιλέως; Γεωργίου Α'. — Ένωσις επτανή; μετὰ του Έλληνικού βασιλείου ψφζόμενη. — Διαπραγματεύσεις συνθήκης; περί ενώσεως του Ιονίου Κράτους. — Τροπολογία της; συνθήκης των 11 Νοεμβρίου 1863. — Διαπραγματεύσεις συνθήκης; περί προχωρούσεως της Επτανήσου. — Εκτέλεσι; των συνθηκών περί ενώσεως. — Η διὰ της ενώσεως κατοχή της Επτανήσου υπό του Βασιλέως; Όθωνος. — Τις; κεφαλαίους τούτους συνάπτεται περίληψις; διαλαμβάνον τά έξής; α' Η δικαιοσύνη του Αρμοστού Μαιτλάνδ περί Δ. Κερύσου Κεφαλλήνος. — β' Πέτρου Κουκράνου Κερκυραίου μικρά άρθρησις; περί της εταιρίας της αδελφοφίτου. — γ' Παρί του κινήματος της μεγάλης Ιδέας. — δ' Εκθεσι; Δημητρίου Μπατέλα περί του κινήματος της Ηπειρου των 1853. — ε' Παρί των στάσεων του Αρμοστού Θωμά Μαιτλάνδ και της Διονυσίου κούπητος Ρώμα έν όνόματι Ροδοθεάτου.

Μετ' ολίγον δέ ο ιστοριογράφος Χιώτης; ή εκδόση και τον Γ. τόμον της ιστορίας της Επτανήσου. Έν τεύττει; περί εκκλησίας, παιδείας, έμπορίας, εθίμων και ιδρυμάτων φιλα θρωπικών και επτανήσιων Επτανήσιων από Μεσαιώνο; μέχρι της προούτι; έποχής; άκασίων. Έν τέλει; δέ ή προστεθήσιν όλα τα έγγραφα, και ιστορικά μνημεία από Βενετοκρατίας; μέχρι των ημερών; μας, και κώδικες; ανεκδότων συγγραμμάτων.

Ο άνθρ; δά; τού; κόπου; του προς σύνταξιν και τά; σχηματικά; ούσια; προς τύπωσιν, επεξεύεται συνδρομήν παν; ό; φιλοτιμιωμένου εις τοιαύτα πονήματα υπέρ; δικαιοσύνης; και ευαλείας; του Έλληνικού; έθνους. ΟΙ ΠΟΘΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ; ΕΘΝΟΥΣ; Η; ποση; μάτιον του; του Χ. Σ. Χιώτου; περιέχων; τα; σημαντικώτατα; συνταχθέν; και τά; φρονήματα; των; Επτανήσιων; ζήτητον; κατά; τά; παρόντα; περιστασια; συνιστάμενα; τού; κ. κ. Συδρομηταί; την; ανάγνωσιν; αυτού.

ΚΟΡΙΝΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΕΚΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΤΟΣ Γ'

ΙΟΥΛΙΟΣ 1877

ΦΥΛΛ. Ε'

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΔΑΝΤΟΥ.

Regrettez vous le temps, où nos vieilles romances
Ouvraient leurs ailes d'or, vers un monde enchanté,
Où tous nos monuments et tous nos croyances
Portaient le manteau blanc de leur virginité?
Alfred. de Musset. Rolla.

Η κατάσταση των Ευρωπαϊκών εθνών, έφ' ών ή κοσμοκράτωρ Ρώμη εξέτεινε την κυριαρχικήν αυτής δύναμιν, υπάρχει πάνυ διάφορος έν τη Ανατολή της έν τη Δύσει. Ένταύθα μόν, ώς έν Γαλιτία και Ιαπωνία, οί Ρωμαίοι εύρον εθνη λίαν υποδεέστερα, άτινα υπέλαβον τού; δεσπότη; τούτους ώς διδασκάλους, και έπρόθυμοποιήθησαν μετ' ου πολυ; να αποδεχθώσι την ηλώσασιν, τά; ήθη και τό; όνομα αυτών. Έν τη Ανατολική; όμως; Ευρώπη, υπήρχε λαός; προέχων κατά τον πολιτισμόν, όνπερ υπέταξαν μεν πολιτικώς, άλλ' αείποτε; απέβλεψαν μετὰ; θαυμασμού; εις την περιφανή ιστορίαν του. Ο λαός; ούτος; ήν ο Έλληνικός. Ως οί λοιποί; υπήκοοι της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, έδέχθησαν μεν κατ' ολίγον και οί Έλληνες; τό; όνομα των Ρωμαίων, αλλά διετήρησαν αναλλοίωτα την γλώσσαν, τά; γράμματα και την εθνικήν καταγωγήν, μεταδώσαντες εις αυτούς, και εις τού; κατοπιν; ελθόντας; Φόθους, Γάλλους και Ιταλούς. — πλύν των Τούρκων, ών ο φυλετικός; χαρακτήρ; ουδεμίαν επιδέχεται συγχώρησιν μετὰ των εκ του Ινδογερμανικού κορμού απορρέοντων γενών. — την μεγίστην αφομοιωματικήν αυτών δύναμιν. Και αυτή; ή λατινική; κυβέρνησις ουδέποτε; εισόδυσσα; μέχρι των σπλάγγων του λαού; τούτου, εξαλληνίσθη επί; τέλους, επί; δέ των έρεσιών του ρωμαϊκού κράτους; ήγήθη κατά; μικρόν; κράτος; έτερον, έντός του οποίου πάντες, υπήκοοι, άρχοντες και βασιλείς; την Έλληνικήν; έλάλησαν γλώσσαν, ήτις υπήρξε; τό; έργον; δι' ου μετ' ου πολυ; άπεκαλύφθη, ήρηγεύθη και έκαλονίσθη; το θεόδοτον του χριστιανισμού; θεήκεσμα.

Ο Έλληνισμός; αποπερατώσε; έντός; και εκτός; της; εκυτου; χώρας; την; εκπολιτιστικήν; αποστολήν; του. προχωρών; πρότυπα; πάσης; τέχνης, καλλονής; και έντελείας; γαλουχήσας; την; νέαν; ιδέαν, και στέψας; αυτήν; διά; του; αυτοκρατορικού; διαδήματος, ύπνωσε; προς; στιγμήν, ο; δέ; αείποτε; τας; συμφοράς; αυτού; έπορθαλιών; Ασιατικής; προσέβλεπε; καιρίως; τό; ώριον; σώμα; του. Έν; τω; μακρλίω; και; νεκροφανε; τούτω; βίω, διετήρησεν; ουχ; ήττον; έντός; εκυτου; ανεξολοθρεύτους; πνευτικής; ζωής; ούσιας. Ως; την; επιφάνειαν; γονίμου; γης; καταδόσκει; πολυ; λάκις; προμαχών; πυρ; και; κατακαίει; μέχρι; ρίζης; τά; καλύπτοντα; αυτήν; και; κατακοσμούντα; φυτά; και; ύψικομα; δένδρα, άρκεί; δέ; πάντοτε; ολίγη; τις; από; των; νεφών; νοτιά; και; μικρά; θερμότη; ήλιακή, ίνα; εκ; των; κεκρυμμένων; σπερμάτων; αναβλαστήσῃ; νέος; κόσμος; φυτών; άγλαών, ούτω; και; ή; Ελλάς, και; περ; καταδοσκη; θεία; υπό; του; βαρβαρικού; πυρός; και; έρημωθείσα, διετήρησεν; έν; εκυτη; ικανά; πνευματικής; ζωής; σπέρματα, εις; ών; την; αναβλάστησιν; ήρκει; πάντοτε; ολίγη; δόσος; του; ούρανού; και; ασθνή; τις; ήλιακών; ακτίνων; επιδράσις.

Γεγονός; όμως; άναμφίλεκτον; υπάρχει, ότι; αείποτε; έν; τη; φύσει; της; ίδιας; ιστορίας; βιώσαντες, ουδέμω; δέ; μεθ'; έτέρων; εθνών; συμφορθέντες, διετηρήθη; ήμιν; αλώβητος; ή; εθνολογική; φυσιογνωμία, πλύν, χάρις; του; μεμονωμένου; τούτου; ατομισμού, δέν; διεσώθημεν; εκ; του; πολιτικού; θανάτου; έν; οί; μετέπειτα; χρόνοι; έπέφερον. Έν; τη; Μέση; Ιστορία, άντι; να; διαρρυθμίσωμεν; τό; ήμ; μέτερον; φρόνημα; κατ'; ήθικας; αρχάς, στηριζόμενος; εις; την; επίγνωσιν; και; την; ένδόμυχον; συνείδησιν; του; κατήκοντος, ως; οί; λοιποί; λαοί; της; Εσπερίας, οίτινες; απέπνεον; την; δροσοδόλον; νεότητα, κατεπνίζαμεν; αυτό; διά; της; σχολαστικής; θεολογίας; και; της; πεινής; χράς; των; Βυζαντινών; διαλεκτικής. Τό; πταίσμα; της; έθνοκτόνου; ταύτης; πολιτικής; δέν; έγκείται; όλοις; ήμιν, διότι; ή; άκρα; των; Αυτικών; δυνάμεων; αναληφσά; εις; τά; παθήματα; των; έν; τη; Ανατολή; Χριστιανών; και; ή; εκκλησιαστική; του; Ποντήφικου; φιλοδοξία, ήνάγκασαν; ήμας; να; μείνωμεν; μακράν; πάσης; μετὰ; αυτών; επι-

ΙΛΑΚΟΒΑΤΕΙΟΝ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

κοινωνίας, ἀποκρούσαντες συνάμα τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ των στοιχεῖα, καὶ ὑπέθαλψαν τοσοῦτον σφοδρῶς τὸ μῖσος τῶν λαῶν τούτων πρὸς ἀλλήλους, ὥστε ἐν τῇ ἐγγόῃ ἑκατονταετηρίδι, ἐπῆλθεν ἡ ὀλεθρία θρησκευτικὴ μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως διαίρεσις, ἧς ἄνευ, οὐδέποτε οἱ Τούρκοι ἤθελον δυνηθῆναι νὰ τερεωθῶσιν ἐν Εὐρώπῃ ἐπὶ ἀνεπαισθητῶν μεταξὺ ἀμφοτέρων ἠθικῆ βλάβῃ! Ἐν τῇ μακρῇ ταύτῃ νυκτὶ τῆς δουλείας εἰς ἀπέμεινεν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀνεκτίμητος θησαυρὸς καὶ πολῦτιμος μακροχρόνιος, ἡ Πίστις, ἣτις ἐκράτει ἀσβεστον τὸ ζεῖδιον πυρ τῆς ἐλπίδος, καὶ ἐγομιμοποίησε πᾶν ἀγαθὸν καὶ ὠρσίον!

II.

Ἐάν ὑπὸ ἱστοριονομικὴν ἐποψὴν ἐμβλέψωμεν εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Μεσαιῶνος, αὕτη, ἕνεκα τοῦ ἰδίου χρώματος, τῆς ἀφελούς πρωτοτυπίας τῶν ἡθῶν καὶ τῆς διακρίσεως ἀτόμων τε καὶ λαῶν, τῶν διαδραματισάντων πρῶτιστον μέρος εἰς τὰς μεγάλας σκηνὰς τοῦ νεωτέρου κόσμου, παριστᾷ τὴν ζωηρότερον εἰκόνα, ἣν τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπέτύπωσε, μεταβαίνον ἐκ τῆς θεολογικῆς καὶ μεταφυσικῆς αὐτοῦ περιόδου, εἰς τὴν θετικὴν ἡλικίαν, ἧ ἔστιν εἰς τὴν ἀνδρικοτέραν κατάστασιν. Ὁ ἐν μέσῳ μακρῶν περιπετειῶν πρὸς τὴν πρόοδον ἐνδεδεχῆς αὐτοῦ ὄργανός, ὅστις μέλλει νὰ ἀναπλάσῃ νέαν κοινωνίαν μετὰ τῶν ἀνεκαλύψεων, τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ ἔρωτος τῆς ἐλευθερίας, τοιοῦτος ὁ χαρακτήρ αὐτῆς. Κοιτῆς ἑτέρου πολιτισμοῦ, δὲν φέρει τὴν ἐπιχρῶσιν τῶν ἀρχαίων χρόνων, οὔτε τὴν μορφήν τῶν νεωτέρων, ἀλλ' ἀπαντᾷ τὰ σπέρματα τῶν εὐγενεστέρων ἰδεῶν πρὸ αὐτοῦ ὑποθαλάσσιον, καθιστώνσιν ἀφυσικὸν τὴν πολιτικὴν ἀναμόρφωσιν, ἣτις, λαβούσα ἀρῶγόν τὴν κατὰ τὸν 15. αἰῶνα ἀνεξαρτησίαν τῆς συνειδήσεως, ἐπρόκειτο νὰ ἀνατείλῃ.

Ἐνθεν μὲν ὁ ἱπποτισμὸς, ὅστις συνίστατο εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἀσθενοῦς, ἰδίᾳ δὲ τοῦ γυναικείου φύλου, εἰς τὴν ἀναπτυχθεῖσαν ἀτομικὴν ἀξιοπ. ἐπέειχεν, ἐκδηλουμένην διὰ τῶν μονομαχιῶν, καὶ εἰς τὴν ἰεράν φιλανθρωπίαν, ἔνθεν δὲ αἱ Σταυροφορίαι, αἵτινες, συνενώσαντι τοὺς εὐγενεῖς ὄλων τῶν χωρῶν, ἀπετέλεσαν ἐκ τῆς πρώτης ἀρετῆς εἰδός τι κοινῶν πατριωτισμοῦ, καὶ τέλος ὁ φεουδαλικὸς θεσμὸς, ὁ ὑποβάλων τὸ ἀνωτέρω ἱπποτικὸν πνεῦμα εἰς τοὺς νόμους τῆς εὐπειθείας καὶ τῆς πολιτικῆς ὑποταγῆς, ἐπλησίασαν τὰ ἔθνη πρὸς ἀλληλα καὶ ἐνέπνευσαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱερώτερα τῆς πίστεως, τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος αἰσθήματα. Τότε αἱ καρδίαι ἐπαλλοῦν πιστὰ ὑπὸ θώρακος σιδηροῦς, καὶ χεῖρ ἑυσεβῆ ἠεπάζοντο τὰ χεῖρ τῶν Ἐσταυρωμένου. Αἱ βασιλίσσαι ὑψικον τοὺς χιτῶνας τῶν συζύγων, αἱ δὲ παρθέναι ἔμενον ἐπὶ ὀλόκληρον εἰς τὰ δώματα τῶν φρουρίων περιμένουσαι τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ μνηστῆρος. Ὁ κλεινὸς Ρολάνδος ἀπεσώρευτο εἰς σπῆλαιον ἀντικεῖ τοῦ ἀποκλείοντος τὴν ἐρωμένην του μοναστηρίου, καὶ ἐδαπάνη τριακοντα ἔτη θεωρῶν τὸ φῶς τοῦ παραθύρου τῆς, ὁ δὲ κόμης Ροβέρτος ἐκρημνίζετο ἀπὸ πύργου ὑψηλοῦ ἵνα σώσῃ τὴν

τιμὴν τῆς ἐστεμμένης φίλης του. Ὁ Ἀριόστος καὶ ὁ Γάσσορ, ἀπεικόνισαν πρωτίτως διὰ πολλοῦ φωτός καὶ χρώματος, τὰς πλήρεις ποιητικῆς ἐμπνεύσεως ταύτας διηγήσεις. Δέον δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, ἐκτὸς τοῦ ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ τῶν μυθιτοιογράφων τοσοῦτον λαμπρῶς καὶ ἐπιχαίριως ἀναπειταθέντος ὠραίου τούτου πέπλου, ὅστις ἤρκει νὰ παρορμηθῇ τὴν διανοίαν εἰς πᾶσαν εὐγενῆ καὶ γενναίαν πράξιν, οἱ τότε χρονοὶ παρίστησαν, ἕνεκα τῆς κατόπιν ὀλεθρίας ἐπιρροῆς τοῦ κλήρου ἐπὶ τῆς κοινωνίας, ἀπειροὺς ἀσχημίας καὶ ἠθικὰ ἔληκ, ἅτινα εὐτυχῶς παρήλθον πλέον ἀνεπιστρέψι.

Οἱ ἄνδρες τῶν βορείων χωρῶν τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας, οἵτινες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀλλοκότως θεοληποτύμωτοι, ἀνέλισκον τὰ ἠθικὰ καὶ διανοητικὰ αὐτῶν δυνάμεις, εἰς βίον ἀσκοπον καὶ ἀπράγμονα, ἀνσυνεχῆς τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα μετὰ τῆς φιλοπατρίας, τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρῶντων ποικίλων γενναίων φρονημάτων, ἠδύνατο ἔκτοτε νὰ ταθῶσιν ἐν ἴσῃ μοίρᾳ μετὰ τοῦ ἐπιλοίπου δυτικῶν κόσμου, καὶ νὰ ἐπιφέρωσι νέαν ὥραν ἐπὶ τοῦ σαυροῦ οὐτῶν ἐλέγχους. Πλὴν μόνον τῆς δαισιδαμονίας ἡ ἀγλὴ συνεκράτει τότε αὐτοὺς. Οἱ δὲ πολύκροτοι ἐκείνοι ἀρματωλοὶ καὶ κλέφται, οἵτινες ἐπὶ ὀλοκλήρους ἑκατονταετηρίδας μετέδιδον εἰς τὸ Ἕλληνικὸν ἔθνος τὸν πυρὸν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τὸν φλογμάναντα τὴν ἀκαταγώνιστον γενεὴν τῶν ἡρώων τοῦ 1824, προέκυψαν μόνον ἐν ταῖς κυρίαις Ἕλληνικαῖς χώραις, ἐνθα ἡ φραγκοκρατίς, πλεῖστον ἢ ἀλλοχού ἰσχύσασα, ἠναγκάστη νὰ παραλάβῃ συμμαχίαν τοῦ ἰθαγενεῖς οὗ ἠσκησεν ἐπὶ μακρὸν εἰς τὸν μάχιστον βίον οὗτοι δὲ, ὡς ἐκ τῆς μετ' αὐτῆς συνεικείσεως, ἐκρατίωσαν τὸ ἴδιον φρόνημα, ἀπορροφήσαντες τὰ σπέρματα ἐκείνα, ἅτινα ἄπαξ ἐμφυτεύόμενα, οὐδὲμῶς δύνονται νὰ στερεῦσται.

III.

Οἱ ποιηταὶ πανταχοῦ καὶ πάντοτε οὐδὲν ἕτερον ὑπῆρξαν ἢ πιστὰ κάτοπτρα ἀντανκλῶντα τὰ αἰσθήματα τῶν συγχρόνων. Ἐκτὸς τῶν ἐμφύτων τῆ ἀνθρωπότητι κοινῶν τύπων, ἐκάστη φυλὴ ἐν ἐκάστῳ αἰῶνι ἔχει μυχίους τινὰς τύπους, ὀνειράτια καὶ ἐρέσεις, τὰ περιλαμβανόμενα ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰδανικοῦ. Καθ' ὃν χρόνον ἤκουζον οἱ ἀγῶνες ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἰδανικὸν τῶν Ἑλλήνων ἦτο ἡ ἀρμονικὴ σύζευξις σώματος εὐσθενοῦς καὶ ἀψύγου πρὸς νοῦν ὑγείᾳ καὶ γαλιωνίας, τελεία ἀπαλλαγὴ ἀπὸ οἰσθητικῆς ἐντελοῦς φροντίδος καὶ ἀσκοπος κάρπωσης τῶν εὐγενεστάτων τοῦ σώματος καὶ τῆς διανοίας ἡδονῶν. Κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα κηρύξαντος διακρίσιον τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν σάρκα, καὶ ληθθέντος ὡς τύπον οὐχὶ τοῦ ἡδονικῆς ἀρχαίου ἀνθρώπου, ἀλλὰ τοῦ ὑπὸ μυστηριωδῶν καὶ λεπτῶν αἰσθημάτων πρὸς τὸ ἀπειρον τεινοντος, τὸ ἰδανικὸν μετεβλήθη. Οἱ ποιηταὶ τῶν χρόνων ἐκείνων, ἦσαν κάτοπτρα ἀτανκλῶντα θεοσευαί, αἰθερίας, παρθένους, καὶ ὅσα ἄλλα ἐλάτρευον οἱ τότε ἄνθρωποι.

Ἐν ταύτῃ ἐποχῇ ἤκουσεν ὁ μέγας τῆς Ἰταλίας

ἀοιδὸς καὶ ἐξοχος τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου παρατάτης Δάντης Ἀλιγιέρης, ὁ πατὴρ τῆς Ρωμαϊτικῆς ποιήσεως, γεννηθεὶς ἐν τῇ εὐχλίῳ καὶ ζωηρῇ Φλωρεντίᾳ, ἐν ἔτει 1265. Ἡ πολιτεία καὶ ἡ ἐκκλησία, τὸ δίκαιον καὶ τὰ ἔθιμα, αἱ ἐπιστῆαι καὶ αἱ τέχναι εἶχον πλέον ἐννοήσει τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸ δημιουργήσαν νέαν τάξιν πραγμάτων. Αἱ Σταυροφορίαι, αἱ ἀξιωμακροῦντες ἐκείναι ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐκστρατεῖαι, καὶ ἡ σύστασις τῶν σπουδαιοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ταγματῶν, τῶν διαχυσάντων νέαν ζωὴν ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τῆς ἀνδράσεως τῶν πανεπιστημίων, κητέρισαν παρὰ τοῖς λαοῖς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν σφαιρῶν ζωῆς. Καὶ αὐτὴ ἡ τέχνη ἤρξατο νὰ διατυπῇ τὴν ὑψηλὴν τῆς ψυχῆς διάπλασιν. Ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ σκουροῦ δὲν ἦτο οὔτε Ἀπόλλων, οὔτε Ἡρακλῆς, ἀλλὰ Θεὸς πάσων. Ἐντεῦθεν ὁ ποιητῆς, ὁ ζωγράφος καὶ ὁ γλύπτης, ὤρρειον, ἀπεικονίζοντες τὸν πάσχοντα Ἰησοῦν, νὰ ὑποδείξωσι τὸν Θεὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τὸν ἀνθρώπον ἐν τῷ Θεῷ.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ Δάντου ἦν διὰ τὴν Ἰταλίαν ἐποχὴ ἐσωτερικῶν ἐρίδων καὶ ἐμφυλίων σπαραγμῶν, προκλιθέντων ἐκ τῆς προαιωνίου ἐρίδος μεταξὺ τῆς Ἡλικῆς ἐξουσίας πειραμένης τὴν ὑπερίσχυσιν αὐτῆς ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἀρχῆς. Ἐπόμενον ἦτο ὁ Δάντης νὰ λάβῃ ἐναργὸν μέρος εἰς τὴν ζωηρὰν ἐκείνην πάλην. Τριακοντοῦτη βλέπομεν αὐτὸν πολεμοῦντα ἐν ταῖς πρώταις τάξεσι κατὰ τῶν Γιβελίνων. Κατόπιν ἐξελέγητο παρὰ τῶν συμπολιτῶν του μέλος τῆς κυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀνωτάτης ἐν Φλωρεντίᾳ ἀρχῆς. Ἐκτοτε χρονολογοῦνται ὅλαι αἱ πικρίαι τοῦ βίου του. Ἐπειδὴ ἡ πάλη μεταξὺ Γουέλφων καὶ Γιβελίνων, τῶν ἐπονομασθέντων Λευκῶν καὶ Μαύρων, δὲν ἐπεριοῦτο, ἐπρότεινεν οὔτοι πρὸς κατευνασμὸν τῶν πολιτικῶν δεινῶν, νὰ ἐξορισθῶσιν οἱ ἀρχηγοὶ ἀμφοτέρων τῶν μερίδων. Οἱ Λευκοὶ ἀποβλήθοντες πρὸς στιγμὴν, κατώρθωσαν τάχιστα νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ κατηγόρησαν τὸν Δάντην ὡς προδότην Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος, ὅστις περικνηθῆναι παρὰ τοῦ Πάπα Βονιφάτιου Η'. νὰ μεταβῇ εἰς Φλωρεντίαν ὡς εἰρηνοποιός, μεροληπτικῶς φερόμενος ἐξώρισε πάλιν τοὺς Λευκοὺς· ὁ δὲ Δάντης, ὅστις εἶχε πεμφθῆ εἰς Ρώμην παρὰ τῆς Δημοκρατίας, μὴ ἐμφανισθεὶς νὰ δώσῃ λόγον ἐξωρίσθη τῆς χώρας καὶ τὰ κτήματα αὐτοῦ ἐδημεύθησαν ἅπαντα. Κατὰ τινὰ δὲ δικαστικὴν ἀπόφασιν ἐμελλε νὰ κατ' ἔξω, ἀν αὐτὸς περιέπιπεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Φλωρεντινῶν. Ὁ ἐπώδυνος καὶ πλάνης βίος ὅν ἔκτοτε διήγαγεν, ἐμπνεύσας τὴν βαυθεράν ὀλίφιν, ἀνύψωσεν αὐτὸν εἰς τὸ ὑπερκόσμιον ὕψος τοῦ ἰδεατοῦ ἐκείνου κόσμου, ὅν ὁ Πλάτων προσηθάνθη καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐκήρυξαν.

Διάφορος οὗτος τῶν πρὸ αὐτοῦ ποιητῶν, οἵτινες κατεγίνοντο εἰς ἀδελφὰς καὶ ξηροῦς τύπους θρησκοληψίας καὶ γυναικολατρίας, συμπεριέλαβεν ἐν τῷ ποιήματι του ἅπασα τὰς ἕψεις τοῦ βίου καὶ τῆς ἡμερώσεως, συνπαραλογίσας τὸ καθολικώτατον κύρος μετὰ τῆς ἀπολύτης ἀνάγκης,

καὶ τὴν ποίησιν μετὰ τοῦ καθόλου ἐπιστητοῦ. Ἡ Θεία Κομωδία, εἶναι ἔργον ἀνδρὸς πολλὰ παθόντος, πολλὰ διδασκλήντος, καὶ εὐρυτάτης γνώσεως τῆς συγχρόνου ἱστορίας καὶ τῆς ἀνθρώπινου καρδίας ἔχοντος. Ὁ μετ' ἐπιστάσις εἰς τὴν ἀνάγκωσιν αὐτῆς ἐγγύπτων, ἔρχετο πρὸ δύο ἑτῶν ἐν τῇ Κλειοῦ, ὁ διαπρεπὴς λόγιος Θ. Λιβικάδης ἐν τινι λαμπρῇ περὶ Δάντου μελέτῃ, «βλέπει ὑψηλοφρονῶς ἀπὸ τῶν θεμελιῶν ἀνυψούμενον καὶ ἄχρι τῆς ἐροφῆς τελειούμενον τὸ κτίριον τῆς μεσαιωνικῆς φιλοσοφίας, θεολογίας καὶ μυστικῆς, ὅχι κῆττον μεγαλοπρεπῆς τοῦ οὐρανομήκεος νεοῦ τῆς Κομωδίας. Ἐν τῷ κτίριῳ τούτῳ λαμβάνουσι τὴν σὺμμετρον θέσιν ὅσα διδάσκει ἡ τῶν παλαιῶν μυθολογία, ὅσα διανοεῖται ἡ ἀρχαία φιλοσοφία, ὅσα ἀφηγεῖται ἡ προγενεστέρα ἱστορία, ὅσα παρίστησι οἱ τότε αἰεῶνες, καὶ πάντα δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀνθρώπου τὰ κινήματα καὶ τὰ διανοήματα, πᾶσαι αἱ ἀνεκλάλητοι ἄρχαιοναί καὶ αἱ ἄφατοι ἀληθῶνες, διότι πάντα ταῦτα προσοικειοῦσάμενος ὁ ποιητῆς, τὰ ἐθέρμανεν ἐν τῷ κλιθῆναι τῆς ζεούσης ψυχῆς του, τὰ περιέγραψε ἐκ τῆς αἵματος τῆς καρδίας του, καὶ τὰ ἀπεκάλυψεν ὡς ἀνεξίτηλον εἰκόνα τῆς τε ἰδίας αὐτοῦ ἐσωτερικῆς οὐσίας καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ὡς ἔδει οὗτος νὰ ἦναι.»

Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος, λέγει ὁ Δάντης ἐν τινι ἀποσπασματι τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ «Περὶ Μοναρχίας», εἶ οὐ δυνάμεθα νὰ κατοπτρευώμεν τὴν θεμελιώδη ἰδέαν τοῦ ποιήματος, μεταξὺ πάντων τῶν ὄντων μετέχει μόνος θνητότητας καὶ ἀφθαρσίας, εἰς δύο τελικοῦς σκοποὺς προωρίσθη. Ἡ πανάγαθος Πρόνοια ἐπρόβλεπεν αὐτῷ δύο ὄρους, εἶ τῶν ὁ μὲν εἰς σκοπῆν τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ βίου τούτου, ἣτις κατορθοῦται διὰ τῆς πράξεως τῆς ἀρετῆς, ὁ δὲ ἕτερος τὴν οὐρανίαν μακαριότητα, ἣν ἐπικαρπούμεθα ἐν τρυφῶντες ἐν τῇ θέᾳ τοῦ Θεοῦ κάλλου. Εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν ἀφικνεῖται ἕκαστος διὰ τῶν φιλοσοφικῶν διδασκαλιῶν. Πρὸς τοῦτο ὁ Δάντης ἐξελέχθη τὸν Οὐγγίλιον, ὃν ὀνομάζει πολλὰκις διδάσκαλόν του, γλυκὴν ὀδηγόν, εὐγενῆ φιλόσοφον, θάλασσαν πύργου σοφίας, ἥλιον φωτίζοντα πάντα ἐσκοτισμένον ὀφθαλμόν. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν διὰ τῶν θεολογικῶν διδασκαλιῶν, αἵτινες μεταραιοῦσι τὸν ἀνθρώπινον λόγον. Ἡ Βεατρίκη, ἡ ἀληθὴς καὶ ζῶσα αὕτη κάλλονη, κατέρχεται ἐφ' ἄρματος χρυσαμπου, ὅπως ἀναβιβάσῃ τὸν πλανηθέντα ποιητὴν εἰς τὰς αἰθερίους μονάς, καὶ γίνῃ ὀδηγός του ἀναπληρῶσα τὸν Οὐγγίλιον.

Ἡ θεωρία αὕτη συνδέεται στενῶς πρὸς τὸν ἀληθῆ σκοπὸν ὃν ὁ Δάντης προέθετο ἐκείνῳ ἐν τῷ βίῳ νὰ ἀποσπλάξῃ δηλαδὴ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως διὰ τοῦ ἐξαγνισμοῦ, ἢ, μεταφερόμενον τοῦτο εἰς τὸν πραγματικὸν βίον νὰ σώσῃ τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς δεινῆς θέσεως ἐν ἣ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἕνεκα τῶν ἐμφυλίων πολέμων εὐρίσκετο, καὶ νὰ φέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐδαιμονίας διὰ τῆς συμποίας καὶ τῆς ἠθικῆς ἐνότητος!

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΛΗΡΗΘΡΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

IV.

Τὴν συγγραφήν τοῦ ποιήματος ἔργισεν ὅτε διετέλει ἐξόριστος ἐκ τῆς προσφιλοῦς πατρίδος του. Περαιώσας αὐτὸ κατὰ τὸ πρῶτον ἄσμα, ἐπεθύμησεν νὰ τὸ ἀφιερῶσιν εἰς τινὰ φίλον του, περίθλεπτον πολιτικὸν καὶ πολεμικὴν τῶν χρόνων ἐκείνων, ὀνόματι Οὐγουκίονα Δελλα-Φαγιόλαν, ἄνδρα ἀξίον τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας τοῦ ποιητοῦ. Ἰνα δὲ τὸ βιβλίον ληφθῆ ἀσφαλῶς, ἔπορευθη νὰ τὸ ἐγχειρίσῃ πρὸς τὸν ἱερέαν Ἰλάριον, ἡ γινόμενον τῆς μονῆς τοῦ Κόρκκος, κειμένης οὐχὶ μακρὰν τοῦ τύπου ἐνθα διέμενον. Ἦτο ἡμέρα ἔσρος· ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ φύσις περιβαλλομένη ἐκ τοῦ θαυμασίου αὐτῆς πέπλου, ἠδύνη τὴν ψυχὴν καὶ μεταρσιῶσιν αὐτὴν εἰς τὰ αἰθέρια ὕψη· σύμβολον τῆς ἀναγεννήσεως, εἰκὼν τῆς ἀθανασίας, καὶ ζωσα ἀπόδειξις τῆς Θεότητος.

Τίς κάλλιον τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ἠδύνατο νὰ ἀποθαυμάσῃ τὰ προκείμενα ἐνώπιόν του μυστήρια, καὶ νὰ αἰσθανθῆ ἐντὸς αὐτοῦ σφοδρῶς πάλλουσαν τὴν καρδίαν; Ὅτε μὲν ἀκίνητος, τοὺς βραχίονας ἐσχυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους, θεωρεῖ ἄσμενος τὰς ἐσχατίας τοῦ ὀρίζοντος, ἀπεστραπτούσας εἰς ἐρυθροβαφοῦς χροιάς, ἄλλοτε δὲ τὸ βραθὺ κυανόχρουν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ ἐκ τῆς ἐωθινῆς ἐρωτιάδος αὔρας ὑποσειόμενα θαμνία, ὧν οἱ κλάδοι ἄμα διπνοίγοντο, ἀπεκάλυπτον τῷ ποιητῇ φωλεὰν πιπνῶν χαρμωδῶς ἐνδιαιωμένων. Ἐξέλλος, εἶπερ ἄλλος τις, ἐκ τῆς θεῆς ταύτης, ἀνεφώνει.— ὦ εὐτυχὴ τὰ ἔντα ταῦτα, ἅτινα δὲν φοβοῦνται οὔτε τὴν φιλοδοξίαν τῶν ἰσχυρῶν, οὔτε τὴν ἐπιχειρηκαλίαν τῶν ὁμοίων των. Ἰπ' οὐδεμιᾶς ὑπονοίας διατάρασσονται ὅτι ἐνεκὰ τινος μοχθηρίας δύνανται ποτε νὰ ἀπομακρυνθῶσιν ἐκ τοῦ εὐαρέστου τούτου φυλλώματος ὅπερ ἐξέλεξαντο πρὸς καταφυγὴν καὶ ὑπεράσπισιν κατὰ τῶν τοῦ ἔτους ἀκρυσίων! Ἡ ζήλοτυπία, ἡ κακοβουλίη, καὶ πάντα τὰ ἐχθίστα ἐλαττώματα ἡμῶν, εἶναι πάντῃ ἀλλότρια αὐτῶν. Ἦί εἶναι ὁ βίος των, εἰμὴ ἁρμονίη, ἀθωότης καὶ ἔρω. Ἦίτα ἔνευε κατὰ γῆς τὰ βλέμματα, βεβουλισμένο, εἰς ἀπέλπιδας καὶ πενθαλέους διαλογισμοὺς, τελευταίον δὲ ἐνέτεινε βραδέως αὐτὰ καὶ θεωρῶν τὸν οὐρανὸν γινόμενον αἰθριώτερον, προσέθετο.— Ἰπὸ τὴν ἀπειρον ταύτην Οὐλίαν διαβιοῦμεν ἅπαντες αἱ δύστηνοι ἡμεῖς. Ἀῖτη ἔμπερικλείει εἰς τοὺς ἀτέρμονας βραχίονας μετὰ μητρικοῦ φίλτρου, τὰ μεγαλειότερα καὶ τὰ μηδαιμνότερα πλάσματα. Ἀγαθοεργὸς καὶ δραστηρία δύναμις διανέμει ἅπασιν ἐξ ἴσου τὸ φῶς, τὸ θάλλος καὶ τὴν ζωὴν. Πρὸς τί, διδασκόμενοι ἐκ τῆς ἀπειρου αὐτῆς γενναιοδωρίας, νὰ μὴ συζώμεν καὶ ἡμεῖς ἐν ἀδελφικῇ συμποσίᾳ; Ἐνῶ οὕτω πως διελογίζετο πλήττει αἴφνης τὰ ὠτὰ του, ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος τῆς ἐκεί πλησίον μονῆς, ἧς ἡ θεὰ ἐκαλύπτετο ὑπὸ πολυετῶν δρυῶν, ἐπιχειρῶσιν αὐτῶν κατὰ τὴν κορυφὴν ἐκ τῶν πρώτων ἤλιακῶν αἰτίων.

— Οὐτός ἐστιν ὁ ἦχος τῆς εἰρήνης, λέγει καθ' ἑαυτὸν, ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀσύλου βασιλεύει ἡ ἡρεμία καὶ ἡ γαλήνη τῶν δικαίων. Ἐνταῦθα μόνον δύναται νὰ τύχῃ ἀ-

σφαλοῦς διαμονῆς ἀνὴρ εὐγενῶν ἰδεῶν καὶ ὑψηλῶν φρονημάτων, ὅστις οὐδέποτε ἐν τῷ ἐρεθώδει κόσμῳ καθίσταται εὐχάριστος. Ἄμα πλησιάζας τὴν μονὴν εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ ναοῦ, ἐνθα οὐδένα εὐρῶν ἴτατο θεωρῶν τὰ κυκλοειδῆ αὐτοῦ τόξα τὰ ὁμοιάζοντα πρὸς εὐχὰς καὶ δεήσεις ἀπευθυνομένας εἰς τὸ θεῖον, καὶ τὰ συμπλέγματα ἐκεῖνα τῶν κιονίσκων, ἐξ ὧν ἀπκριζετο μία μόνη στήλη, ἔμβλημα τῆς ἁρμονίας τῶν πνευματικῶν ἡμῶν δυνάμεων, εἰς ἓν ἄκρον ἐφετίν. Ἐρχίνοτο λίαν συγκινημένος ἐκ τῆς ἐπόψεως τῶν ἐπὶ τοῦ ὑελώματος τῶν παραθύρων ἀπεικονιζομένων ἱερῶν μορφῶν, ὧν τὸ σελιάζον φῶς ἐπλήρει αὐτὸν ἀφ' αὐτοῦ θυμολύξ. Μετ' οὐ πολὺ ἐπῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ ἱερεὺς τις λευκοπῶγων, λίαν μελιχίου καὶ ἐρασιμίας μορφῆς, ἧτις δὲν ὑπέκρυπτεν οὔτε ἱεράν νωχέλειαν, οὔτε κοσμικὴν εὐπροσηγορίαν, ἡγούμενος τῆς μονῆς. Μαντεύσας ὅτι ὁ ξένος ἦτο πρόσωπον ἐξοχόν, ἐξεπλάγη ἐκ τῆς θεᾶς τοῦ σοφροῦ καὶ σύννοος ἐκείνου προσώπου, ὃν διπρόρθημιζον πλατὺ καὶ ἀναπεπταμένον μέτωπον, μέλανες καὶ παρμεγέθεις ὀφθαλμοί, ἐξέκοντιζόντες τὰς ριπὰς αὐτῶν μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος, ἐκ δὲ τοῦ στόματος κατήρχετο ἄκρα γλυκυθυμία, συγκερασμένη ὑπὸ βαθείας ἐδύνης. Μόλις ὁ μοναχὸς, ἤκουσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀνώτερον πάσης ἐπιγείου δυνάμεως.— ἀκίριέ μου, ἀνέκραξε μετὰ τρεμούτης φωνῆς, ὅποια εὐτυχὴ συγκυρία ἤγαγε τὰ βήματά σου εἰς τὸν μονήρη τοῦτον τόπον;

— Ἡ ἀγάπη, ἀπάντησεν ὁ ποιητῆς, με ὤλησεν ἐνταῦθα. Ἡ καρδία μοὶ ὑπηγόρευσε νὰ ἀποστείλω τὸ ἐπ' ἐμοῦ συντεθὲν τοῦτο βιβλίον εἰς τὸν διασημὸν φίλον μου Οὐγουκίονα Δελλα-Φαγιόλαν, ὅστις καὶ εἰς ἡμᾶς τυγχάνει γνωστός. Λίθε τοῦτο καὶ προσπάθησον νὰ φθάσῃ τάχει ἐν εἰς χεῖράς του. Ἰτω αἱ σελίδες αὐταί, ἀνακαλοῦσαι τὰ δαινα τῆς προσφιλοῦς ἡμῶν πατρίδος καὶ τὸν ἐξόριστον φίλον, ὑποκινήσωσι τὴν μεγάλθυμον ψυχὴν του εἰς ἐπιχειρήσιν ἀξίαν τῶν περιστάσεων.— Ἦίτα παραδίδων αὐτὸ, ἐξέκκολλήθη.

— Ὅπόσον, ὦ ἅγιε Πάτερ, φθονῶ τὴν διαμονὴν σου καὶ τὸν γαλήνιον καὶ εὐδαίμονα βίον ἐν δ' ἄγεις! Ἐν τῇ παρούσῃ ἐποχῇ ὁ ἔρω τῆς πατρίδος νομίζεται ἐγαλλῆμα, ἡ δὲ τιμὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη, μερία καὶ εὐθύεια.— Ὁ ἡγούμενος ἐδέχθη τὸ βιβλίον μετ' ἄρας ὑποκλίσεως, ὑποσχέθει νὰ ἐκτελέσῃ εἰς ἀνδράποτε ἑτέρην παραγγελίαν εὐπροσεῖτο ὁ μέγας ἀνὴρ νὰ τῷ ἀνακοινώσῃ.

Ἦίτα ἀμφότεροι ἀσπαιθόντες ἀλλήλους, ἀπεχωρίσθησαν, ὁ δὲ ἱερεὺς ἐπορεύθη μετὰ μεγίστης ἀγαλλιώσεως νὰ ἀναγγεῖλῃ εἰς τοὺς συναδέλφους του ὅτι ὁ μέγας Ἀγιώτης ἐπισκέφθη τὴν ταπεινὴν αὐτῶν μονήν, λίαν λεπτομερῶς περιγράψας τὴν ὄψιν καὶ τὸν χηρικτῆρα τοῦ ἀνδρὸς, καὶ προτρέψας τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους νὰ ἐπικαλεσθῶσι παρὰ τοῦ θεοῦ μετριοπάθειαν καὶ ἔλασον διὰ τὴν ἀγρίαν ἐκείνην ψυχὴν, τὴν ἐκ ποκλῶν ὀδυνῶν κακισχυρομένην.

Τοιοῦτος ὁ Δάντης, οὐχὶ μόνον ἀνώτερος τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων θεωρούμενος ὁ πρῶτος τελετάργης πάντων τῶν μυστηρίων τῆς καρδίας, ὅστις, ὡς φάρος ἀκοίμητος ὀδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὸν εὐορμον λιμένα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ποιήματός του «in cui han posto mano a cielo e terra» εἶναι καθῆκον παντὸς εὐ ἡγμένου ἀνθρώπου, ἡ δὲ ἐπίγνωσις τεκμήριον ὑψηλοῦς μεγαλονοίης.

Δ. Α. ΤΡΙΚΑΡΔΟΣ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

ὑπὸ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΥΘΟΥΚΑ τ. φ.

(συν. ὄρα φιλ. δ.)

β'. Περὶ τῆς ὕλης καὶ τῶν κυρίων διαφορῶν τοῦ δράματος, καὶ τῆς διδακτικῆς αὐτοῦ.

Τὸ δράμα περιστᾷ τὸ ἀντικείμενον, ὡς νὰ πράττεται καθ' ἣν στιγμὴν συμβαίνουσιν ὡς πρῶτα τὰ συμβῆντα, καὶ μάλιστα ἄνευ τῆς ἀναμίξεως τοῦ ποιητοῦ. Ἡ ὕλη τοῦ δράματος πρέπει νὰ ἦν σύμφωνος πρὸς τὰ δύο εἶδη τῆς ποιήσεως. Τὸ ἔπος διηγῆται τὸ γεγονός· ἡ λυρική ποιησις περιστᾷ τὸ ἐσωτερικὸν αἰσθηματῶν τοῦ δὲ δράματος· ἡ ὕλη, εἶνε ἡ πράξις· διότι ἐν τῇ παραστάσει τῆς πράξεως ἐνυπάρχει διήγησις καὶ παράστασις αἰσθημάτων, ἅτινά εἰσιν ἀμφοτέρω συμπεροκίτα· καὶ τοῦτο, διότι περιστάται τὸ γεγονός ὡς προερχόμενον ἀμέσως ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ποιησις δὲν δύναται νὰ παραστήσῃ πράξιν χωρὶς νὰ διηγῆται, ἢ χωρὶς ὁ δρῶν νὰ ὁμιλῇ, ἐκ τούτου γεννᾶται ὁ διάλογος, ὅστις ἀνήκει εἰς τὸ ἔπος, ὡς ὁ χορὸς εἰς τὸ μέλος. Διὰ τοῦ διαλόγου περιστάται ἀναγκαίως πράξις τις μιμητικὴ τοῦ βίου, ἧτις φαίνεται τελεία ἐν τῷ δράματι· πλὴν τούτου ἀπαιτεῖται καὶ ἀνάπτυξις καὶ σύνθεσις τῶν μερῶν εἰς ἓν ὅλον, δι' οὗ γεννᾶται ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ θεατοῦ συντομία, ἧτις εἶνε ἡ πρώτη ἡδονὴ τοῦ δράματος· διότι ἄλλως θὰ ἦτο πᾶς καθήμενὸς διάλογος, δραματικὸς. Ἐν τῷ δράματι πρέπει νὰ κατοπτρίζεται καὶ ἰδέξ τις, διότι ἂν τοῦτο δὲν ὑπάρχῃ, τὸ δράμα ἔσεται μόνον συμπράξεις μερικῶν πραγμάτων τῆς πείρας, ἅτινα λαμβάνονται ἐκ τοῦ βίου, καὶ οὐδόλως δύναται νὰ ἐξάψωσι τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ. Τὸ ἰδεώδες τοῦτο πρέπει νὰ ἐμφανίζηται μετ' αἰσθητικῆς ἐμφανείας· διότι ἄνευ τούτου οὐδεμίαν ποιησιν εἶνε ἀναγκαία. Ὡς ἐν τῷ ἔπει ὑπάρχει ἐνότης τοῦ γεγονότος, ἐν τῇ λυρικῇ ἢ τοῦ οἰσθηματος καὶ τοῦ διανοήματος, οὕτω καὶ ἐν τῷ δραματικῇ ἐνότης αὕτη συνίσταται εἰς τὴν τῆς δρωμένης πράξεως.

Ἡ ἄντικειμενικὴ ἡ δρῶν εἶνε ἡ τῆς τραγωδίας καὶ κωμωδίας. Δὲν γινῆται δὲ αὕτη μόνον εἰς τὸ ἐν ἑνὲς τῆς τραγωδίας ἐνυπάρχει τὸ σπουδαῖον, ἐν δὲ τῇ κωμωδίᾳ τὸ ἀστεῖον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα τινὰ.

Πᾶσα πράξις ἀποτελεῖται ἐκ μεταβολῶν, αἵτινες ἢ ἐνεργοῦνται ἐκούσιως, ἢ ὑπὸ ἀνωτέρων τινος δυνάμεως. Οἱ ἐπιδιωκόμενοι σκοποὶ διευθύνονται πρὸς τι σεμνὸν καὶ σπουδαῖον τέλος, καὶ ὁ ἀνθρώπος ἐμφανίζεται ἐν τῇ σπουδαιότητι στιγμῇ τοῦ βίου, ἢ ἐν δικιμάχῃ πρὸς ἀνωτέρην αὐτοῦ δύναμιν, ἢ ἐν συγκρούσει τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνάγκης· ἐν ταύτῃ δὲ τῇ συγκρούσει, ἢ νικᾷ ἢ ἠθικὴ του ἀξία, ἢ καταβάλλεται ὑπὸ ἀνωτέρων δυνάμεως. Ὁ ἀνθρώπος ἐν τῇ τραγικῇ παραστάσει ἐπιδιώκει σπουδαῖον τι μετὰ περιωρισμένης σκέψεως· ζητεῖ δηλαδὴ τι καὶ ἐπιτυγχάνει ἕτερον. Ἐνῶ δὲ περικτηθῆ τις τοῦτο, γεννᾶται ἐν τῇ ψυχῇ του φόβος ἢ ἔλεος, ἀρκεῖ τὸ πρόσωπον νὰ μὴ ἦ φῦλον. Ἐκ τούτου προέρχεται συγχρόνως ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἀκροατῶν, ἡ μηδαιμνότης παντὸς γένους.

Ἡ κωμωδία εἶναι τὸ ἀντίθετον τῆς τραγωδίας· ἡ πράξις καὶ ὁ σκοπὸς οὐτῆς διευθύνονται πρὸς τι ὕλωσ μάταιον καὶ μηδαιμνόν, ὅπερ ἐνυπάρχει ἐν τῇ ὕλικῃ φύσει τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐν τούτῳ ἐπιδιώκεται μετὰ τινος σπουδαιότητος γεννᾶται, τὸ γελοῖον. Τοῦτο δὲ πηγάζει κυρίως ἐκ τῆς ἀντιθέσεως μετὰ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ σεμνοῦ, τοῦ ταπεινοῦ καὶ τοῦ κοινοῦ. Ἐνῶ δὲ τοῦτο παρίσταται, ἐμφανίζεται ἐπὶ τέλους ἡ τελεία καταστροφὴ αὐτοῦ τοῦ ἐπιδιωκομένου ὕλικου. Ὡς βάσις ὑψηλοτέρου παντὸς ἀριστοουργήματος πρέπει νὰ ἦ ἡ ἰδέα, ἀδιάφορον ἂν τὸ τέλος εἶνε εὐτυχὲς ἢ δυστυχές· ὡς δὲ ἡ τραγωδία ἔχει τὸν ἥρωά της, ὅστις μετὰ τινος ἀξιοπροεπείας σπεύδει πρὸς μέγα τι, οὕτω καὶ ἡ κωμωδία ἔχει ὡς τοιοῦτον, τὸν Μωρόν, τὸν Ἀφρονα, τὸν ἐπιδιώκοντα τὸ μηδέν. Τοῦτο ὅμως πολὺ ἐλιγώτερον ἀρμόζει εἰς τὴν τῶν νεωτέρων κωμωδίαν, καθότι οὗτοι δὲν φυλάττουσι παντελῶς ταύτην τὴν ἀντίθεσιν, ἐπειδὴ ἡ κωμωδία των δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ ἀνάμιξις ἀστείου καὶ σπουδαίου.

Ἡ πρώτη καὶ κυρία ἰδιοφυΐα τῶν Ἑλλήνων συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι δηλαδὴ ἐνεκόλαψαν εἰς ὄλα τὰ πνευματικὰ προϊόντα τὴν πρωτότυπον αὐτῶν φύσιν, ἧτις ἐστὶ πάσης ξένης ἀμέτοχος. Ἐνῶ ὅλων; τούναντίον συμβαίνει παρὰ τοῖς νεωτέροις, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ δράματα αὐτῶν δυσκόλως ἀπαντᾷ τις τὴν κυρίαν ἰδιοφυΐαν τοῦ ἔθνους των. Ὁ κύριος χαρακτήρ τοῦ δράματος εἶνε τὸ πλαστικόν· ἡ πλαστικὴ περιστᾷ τὸ ἰδεώδες, πάντοτε ὅμως ἀπεριορίστως ἄνευ γραφικῆς θέας καὶ ποικίλης ἀποχρώσεως· διὸ ἐνυπάρχει ἐν τῷ ἀρχαίῳ δράματι μέγας περιορισμὸς τῶν πράξεων, ἐλίγη ποικιλία, καὶ μικρὸς χρωματισμὸς ἀντιπρακτικῶν διαθέσεων. Ὡσαύτως ὑπάρχει διαφορὰ εἰς τε τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐσωτερικόν· ἡ νέα ρωμαντικὴ ἀρχὴ εἶνε ὁ ἔρω· ἐν τοῖς ἀρχαίοις ὅμως σπανίως προσδιορίζει τοῦτο τὸ δράμα ἐκτὸς τῆς νέης κωμωδίας. Εὐρίσκομεν μὲν καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τραγωδίᾳ τὸν ἔρωτα ὡς ἐν Τρυφωνίᾳ τοῦ Αἰσχύλου στ. 444 τῆς Κλητεμνίστρας πρὸς τὸν Αἰγισθον, ἐν δὲ τῇ Ἀντιγόνη στ. 780 παραβάλλεται αὐτὸς πρὸς πολεμιστήν. Διὰ τὴν λαμπρότητα

καὶ τὸ ὄψος τῶν στίχων τούτων, παρατιθέμεθα αὐτοῦ:

Ἔρω· ἀνίκατε μάχα,
Ἔρω, δὲ ἐν κτήμασι πίπτεις,
Ὅ· ἐν μάλοισι παρειαὶ νεάνιδος ἐννοχθεῖ·
Φοιτῆς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοι· αὐλάς
Ὅ· δ' οὐτ' ἀθανάτων φύσιμος οὐδεὶς,
Ὅθ' ἡμερίων σέ γ' ἀνθρώπων ὁ δ' ἔχων μέμινε.

Ἐν τῇ κωμῳδίᾳ ὁ ἔρω· ἐμφαίνεται ἀντικρὺς ἀντίθετος τοῦ ὄψους τοῦ ἀρχαίου δράματος. Ἐν δὲ τοῖς ἀπλοῖς δράμασι δύναται νὰ παρασταθῇ ἐνότις μεγαλειότερα ἐκείνης, ἢ ἀπαιτεῖ πᾶν ἀριστον δρᾶμα· ἢ ποιῆς· δηλ. τοῦ δράματος· πρέπει νὰ ἦνε τελεία, νὰ ἔχη ἀρχὴν καὶ τέλος, πᾶν ποιητικὸν ἔργον ἢ πλαστικὸν πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἓν ὅλον, καὶ τοῦτο νὰ σύγκεται ἐκ μερῶν· ὅταν δὲ τὰ μέρη συνυπάρχωσιν ὡς ἀναγκαῖα μέρη, λέγεται τέλειον τὸ ἀριστοῦργημα· ὅταν δὲ ταῦτα εἶναι σκοπίμως συνδεδεμένα καὶ ἐσωτερικῶς συντήρησμένα ἀποτελοῦντα ἓν ὅλον, τότε ἔχουσιν ἐνότια. Δραματικὴ ἐνότις, ἢ τῆς πράξεως τοῦ μύθου, πρὸς ἣν ἔπονται ἡ τοῦ χρόνου καὶ τόπου· αἱ τρεῖς αὗται ἐνότιες ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ ἀρχαίῳ δράματι, δὲν εἶνε ὁμοῦ καὶ ἀπολύτως καὶ νόμοι, ἀλλ' ἀναγκαῖα συνέπεια προερχομένη ἐκ τοῦ γενικοῦ χαρακτῆρος.

Ἡ ἐνότις τῆς πράξεως δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς ἐν ταῖς Φοινίσαις τοῦ Εὐριπίδου, αἵτινες συζητιζονται μὲ ἕτερον δρᾶμα. Ἡ δὲ παράβασις τῆς ἐνότιος προέρχεται ἐνότις ἐξ ἀμαρτήματος τοῦ ποιητοῦ, ὡς ἐν τῇ Ἑκάβῃ τοῦ Εὐριπίδου. Ἐν τῇ κωμῳδίᾳ αἱ ἐνότιες εἰσι χαλαρώτεραι· ἢ ἐνότις τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου εἰσέρχεται ἄ.) ἕνεκα τῆς συνεχοῦς, ταχείας καὶ ἀπλῆς πράξεως· β.) ἕνεκα τοῦ χοροῦ, ὅστις ἦτο ὁ ἀδιάλειπτος μάρτυς τῆς πράξεως, καὶ γ.) ἐπειδὴ εἰς πράξεις συμβεβηκυίας εἰς ἄλλους τόπους καὶ μὴ δυναμένους νὰ παρασταθῶσιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς μετεχειρίζοντο τὸ ἐπιπλὸν μέτρον τῆς διηγήσεως, ὡς ἐν τοῖς ἐπιπλάσι Θήβαις. Ἐτέρα ἐνότις εἶνε ἡ τῶν ὄλων μέσων τῆς παραστάσεως, ἢ τῆς τελείας ἀρμονίας τοῦ λόγου, ἢ τῆς πράξεως, ἢ τοῦ σκηνικοῦ, ἢ τῆς μουσικῆς, ἢ τῆς ὀρχήσεως· καὶ παντὸς ἄλλου.

Ἡ ἐν τῷ θεάτρῳ παράστασις ἐκκαλεῖτο διδασκαλία· ὅθεν καὶ ὁ ποιητὴς ἐλέγτο διδάσκαλος. Ἡ παράστασις τῶν ἀρχαίων δραμάτων δὲν ἦτο ἰδιωτικὴ ἐπιχειρήσις προδιωρισμένη εἰς διακείδασιν τῶν θεατῶν, ἀλλὰ καθολικὴ τοῦ λαοῦ, ἀγία καὶ μεγάλη ἐορτὴ, καθ' ἣν ἐδοξάζετο ὁ Θεός. Τὸ δὲ θέατρον ἦτο πολιτικὸν καθίδρυμα, καὶ ἡ διδασκαλία τῶν δραμάτων ἔργον τῆς πολιτείας. Τὸ δρᾶμα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦτο στοιχεῖον θρησκευτικῆς λατρείας· διὸ καὶ τὰ δρᾶματα ἐδιδάσκοντο ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς ἐορταῖς τοῦ Διονύσου, ὡς ἀνωτέρω περιεγράψαμεν. Ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ τῶν ὀνομασιῶν αὐτῶν. Ἡ πρώτη ὀνομάζετο Πιθολογία, ἡμέρα δηλ. καθ' ἣν ἦνοιγον τοὺς πίθους τοῦ νέου οἴνου· οἱ δοῦλοι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀφειδῶς πίνοντες ἠδύναντο νὰ χλευάσωσι καὶ τοὺς ἰδίους δεσπότης.

Ἡ δευτέρη Χόρσις, ἦν ἡ ἱερωτέρη καὶ ἀρχαιότερη ἡμέρα πασῶν κατὰ Θουκλῆδ. «καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς καὶ τὸ ἐν Δίμναις Διονύσου, ὡς τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνί Ἀθησστηρίωνι.» Κατὰ ταύτην ἡ βασίλισσα, ἦτοι ἡ γυνὴ τοῦ ἀρχοντος βασιλέως, ἐπορεύετο ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπναίου Διονύσου, ἔνθα μετὰ ἕνδεκα ἱερῶν μυστικῆν τινα θυσίαν ἐτέλει. Ὁ· ἐν τοῖς Ἀπναίοις τοῦ χειμῶνος διὰ τῶν παθῶν καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Διονύσου, τὴν ἀπόπαιον καὶ ταφὴν τῆς φυτικῆς φύσεως ἀπεικονίζον, οὕτω διὰ τῶν Ἀθησστηρίων παρίσταν τὴν παλιγγενεσίαν αὐτῶν. Ἀμφότερα αἱ ἐορταὶ κατὰ τὴν μυστικὴν οὐτῶν σημασίαν ἦσαν ἐν σιενῇ πρὸς ἀλλήλας σχεταῖ· ἢ τρίτη καὶ τελευταία ἐκκαλεῖτο Χύτρα, διότι ἐν φερονώμῳ ἀγγεῖῳ μαγειρικῶ ἔβραζον παντοειδῆ ὑσπρια, ἕτινα προσέφερον εἰς τὸν θεὸν καὶ εἰς τοὺς νεκρούς. Ὑπὲρ πάσης ὁμοῦ τῆς ἐορτῆς ταύτης, διακρίνονται τὰ ἐν ἄστει Διονύσια.

Σκοπὸς τῆς ἐορτῆς ταύτης ἦν, εἶνα τὸ ἐν Ἀπναίῳ ἄγαλμα τοῦ Διονύσου μέχρι τοῦ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ναοῦ τοῦ θεοῦ τοῦτοῦ ἀγάγωσι, καὶ ἐκείθεν αὐθις κομίσωσιν· ἐν ταύτῃ τῇ ἐορτῇ, καθ' ἣν ὄρχηθις κομίσωσιν· ἐν ταύτῃ τῇ ἐορτῇ, τῶν Ἀθηνῶν ἐπεπλεῖσται ξένοι συνέρρον, ἢ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἐπεδεικνύετο διὰ παντοίων τελετῶν, πρὸ πάντων ὁμοῦ τὴν ἐορτὴν ἀνεδείκνυσεν μεγαλοπρεπῆ οἱ διθύραχοι καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις, ὧν τὴν χορηγίαν ἀνελάμβανον μόνον οἱ πολῖται Ἀθηναῖοι, εἰς οὐδένα δὲ ξένον ἐπετρέπετο εἶνα παραστῆ ὡς χορευτῆς. Ἐν τοῦτοις ἐδιδάσκοντο δρᾶματα καὶ κωμῳδαί, δὲν ἐξεύρομεν ὁμοῦ ἀκριβῶς πόσαι ἡμέραι ἐδιδάσκοντο. Μόνον ἐν τοῖς Μεγάλοις Διονυσίοις ἐδιδάσκοντο ἐπὶ τέσσαρας κατὰ σειρὰν ἡμέρας. Ἐπὶ τῆς ἀκμῆς ὁμοῦ τῆς τραγωδίας δέχονται τινεὶ ὅτι ἐδιδάσκοντο ἐπὶ ἅ ἡμέραι, καὶ ὅτι ἕκαστος ποιητῆς ὄφειλε νὰ ἐμφανίζηται μὲ τέσσαρα δρᾶματα· φαίνεται ὁμοῦ ὅτι εἰς τὰ Ἀθηναῖα ἠδύνατό τις καὶ μὲ ἓν δρᾶμα νὰ ἐμφανισθῇ, ὡς ὁ Ἀγάθων. Ἡ ἐσωτερικὴ σύνθεσις τριῶν δραμάτων μετὰ μυθικοῦ περιεχομένου ἢ μυθικοῦ ἱστορικοῦ εἰς ἓν ὅλον ὡς ἀρχή, μέσον καὶ τέλος τραγωδίας, ἐλέγτο τριλογία, μετ' ἑνὸς δὲ εἶνα σατυρικοῦ δράματος ὀνομάζετο τετραλογία. Κατὰ τὸν Welcher αἱ μὲν τρεῖς τραγωδαί τοῦ Αἰσχύλου εἶχον ἐσωτερικὴν ἐνότιαν, αἱ δὲ τοῦ Σοφοκλέους οὐδεμίαν, διότι οὗτος ἠγωνίζετο δρᾶμα πρὸς δρᾶμα.

Ὁ Weifgschet δέχεται τρεῖς διαδοχικὰς μεταβολὰς ἀπὸ Αἰσχύλου μέχρι Σοφοκλέους· ἄ. ἐπέκτασιν τραγωδίας εἰς τρεῖς μείζονας, αἵτινες μετὰ τοῦ σατυρικοῦ δράματος ἦσαν μέλη τοῦ αὐτοῦ, ἐνότιαν ἔχοντος μύθου· β. διάλυσιν ταύτης τῆς ἐσωτερικῆς ἐνότιος καὶ χωρισμὸν διηκούσης ὕλης εἰς τρεῖς ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτους τραγωδίας· γ. διάλυσιν καὶ ἀλειψάν τῆς σκηνικῆς ἀκολουθίας ἐν σιν καὶ δ' ἀλειψάν τῆς σκηνικῆς ἀκολουθίας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ. Ὅπως δὲ αἱ τριλογίαι τοῦ Αἰσχύλου εἶχον ἐσωτερικὴν ἐνότιαν, τοῦτο δὲ εἶνε τὸ ἀριστον

τῆς ποιήσεως αὐτοῦ· καὶ τὸ μὲν πρῶτον δρᾶμα εἶχε τὴν πρότασιν, τὸ δὲ δεύτερον τὴν ἐπίτασιν καὶ τὸ τρίτον τὴν καταστροφήν. Ἡ πρώτη αἰτία κατὰ Welcher κεῖται ἐν τῷ ἔπει, ἐν τοῖς μύθοις αὐτοῦ, ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς νόμοις τοῦ κόσμου. Ὁ Αἰσχύλος ἀγωνισθεὶς διὰ τῆς τετραλογίας, ἦτις Ὁ ἰδιόπιδος ἐκαλεῖτο, περιεῖχε δὲ τὰ δρᾶματα «Λαῖον», «Θιδίποδα», «Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβαις», καὶ τὸ σατυρικὸν δρᾶμα «Σπίγξ», ἐνίκησεν Ἀριστίδα τὸν υἱὸν Πρατίνου, διὰ τετραλογίας, ἦτις ὀνομάζετο Λυκούργεια. Ὑπῆρχε καὶ ἕτερον αὐτοῦ τετραλογία ὀνομαζομένη Πέρσαι· ἐκ τῶν δραμάτων τοῦ Σοφοκλέους, ἀνηκόντων εἰς αὐτὴν τὴν διδασκαλίαν, οὐδὲν ὄνομα εἶνε γνωστόν. Ἐκ τῶν Εὐριπιδείων τετραλογιῶν μνημονεύονται. Τέσσαρες ἄ. «Ἀλκιστος» β. «Μήδεια» γ. αἱ «Τρωάδες» καὶ δ. ἢ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τραγικοῦ διδασκῆτορα ὑπὸ τοῦ νεωτέρου Εὐριπίδου, «Ἰργένας» ἐν Ἀλλίδῃ. Ἦδη γεννᾶται τὸ δυσχερῆστατον ζήτημα, ἂν δηλ. πολλὰ τετραλογία ἠδύνατο νὰ διδασκῶσιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐορτῇ ὁ Boeschl διτοχυρίζεται ὅτι τετραλογία μόνον ἐν τοῖς Μ. Διονυσίοις ἐδιδάσκοντο· τοῦναντίον ὁ Wieseler δέχεται ὅτι ἐν τοῖς Ἀθηναίοις ἐδιδάσκοντο τραγωδαί μὲν Π. Μ., κωμῳδαί δὲ Μ. Μ. ὁ δὲ Bode ἐπὶ τινεὶ μαρτυρίας τοῦ γραμματικοῦ Θεοφύλλου ἐρειδόμενος νομίζει ὅτι καὶ ἐν τοῖς τέσσαρσιν ἐορταῖς ἐδιδάσκοντο αἱ τετραλογίαι· φαίνεται ἡμῖν πιθανώτερον ὅτι οἱ ἀκροαταὶ εἶχον μακρὰν ἀνοχὴν εἶνα ἀκροῶνται πολλῶν δραμάτων, ὡς γίνεται ἄλλοι ἐκ τῆς μεγάλης τάσεως τῶν ποιητῶν πρὸς τὸ πολλὰ ποιεῖν. Ἀπὸ Θείπιδος (536 π. Χ) μέχρι Ηοσιδίππου (259 π. Χ) ἤκμασαν περὶ τοὺς 150 δραματικοὺς ποιητὰς, οἵτινες κατὰ μέτριον ὑπολογισμὸν ἐποίησαν 3550 δρᾶματα, ἐξ ὧν 1,468 ἦσαν τραγωδαί καὶ σατυρικά δρᾶματα, καὶ 1,882 κωμῳδαί.

Ἐκ τούτου ἔπεται ὅτι ἡ κλασικὴ ἐποχὴ τῆς τραγωδίας περιλαμβάνει δύο αἰῶνας, ἐν ᾧ ἡ ἀρχαία κωμῳδία μόνον 12½ ἐτη μέχρι τοῦ Εὐβούλου, ἦτοι 375 π. Χ. Ἡ μέτρη κωμῳδία διήρκεσε μόνον 40 ἐτη, ἦτοι ὅπου Εὐβούλου—Φιλιππίδου 335 π. Χ. Κατὰ τὸ τρέχον τοῦτο διάστημα ἐποιήθησαν οὐχὶ ἐλάσσονα τῶν 946 κωμῳδιῶν ὑπὸ 57 ποιητῶν. Ἡ δὲ νέα κωμῳδία ἀπὸ Φιλιππίδου—Ποσιδόνου (250 π. Χ.) διαρκέσασα, προήγαγεν ἐν διαστήματι 85 ἐτῶν, 480 δρᾶματα. Τοσοῦτη ἀνεξάντλητος σαματικοῦ βίου δύναμις, ἦτις ἐν τοσοῦτῳ βραχεῖ διαστήματι χρόνου, ἐν τοσοῦτῳ στενῷ γόρῳ, καὶ ἐν ἐρίαις μόνον ἀνεπιτύχθη, δικαίως καὶ ἐν τῷ ψυχροτέρῳ λογισμῷ διεγείρει ἐκλαμψιν. Παρὰ τοῖς φιλολόγοις ἠγέρθη τὸ ζήτημα ἂν γυναῖκες ἐν ταῖς δραματικαῖς παραστάσεσιν ἠδύνατο νὰ παρευρίσκωνται. Ἀπάντι νὰ θεωρηθῇ ὁ βέλαιον ὅτι εἰς τὰς σάφρονας γυναῖκας ἐπετίετο ἡ ἕνα τραγωδιῶν κατὰ Πλάτων. (Νόμ. β, 458 καὶ γ, 815) καὶ Ἀριστοφάνην. (Βατρ. Μοῦσικ. τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ἢ παρουσίαν ἐντίμων σούλαχιστον γυναικῶν μένει ἀμφίβουλος· οἱ θεαταὶ τοῦ

Ἀττικοῦ θεάτρου ἦσαν εἰς ὀξύτατοι πάντων τῶν λαῶν ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, καὶ ἐνέβαλον εἰς κίνδυνον τοὺς ἀποτυχάνοντας ὑποκριτὰς. Συνήθως ἐσφρίζοντο τρεῖς τριγωνιστὰς, οἵτινες ὑποκίμων.

Οἱ Ἀθηναῖοι θεατὰ μετὰ διαφοροτικοῦ βλέμματος παρκαλοῦθον τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ὑποκριτὰς, καὶ ἐγίνωσκον νὰ θυμώζωσι τοὺς αὐτοὺς. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐδίκαζον κριταί, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁποίων ἠγέρθη ζήτημα πόσοι ἦσαν. Εἶνε μὲν γνωστὸν ὅτι τοὺς κωμικοὺς ἀγῶνας ἐδίκαζον ὅ, περὶ τῶν τραγωδιῶν εἰκάζετο ὅτι ἦσαν 10, οἵτινες ἰσοῦνται πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν· οἱ κριταὶ οὗτοι ἀπέδιδον εἰς τοὺς νικητὰς τὰ πρῶτα εἰς δευτέραια καὶ τρίτα εἰς ὀκτώ. Ὁ πρῶτος νικητὴς τραγικὸς ποιητῆς, παρουσιαζέτο εἰς τὸ δημόσιον καὶ ἐστεφανοῦτο ὡς ἱερεὺς, μὲ στέφανον ἐκ κισσοῦ καὶ μὲ ταινίαν, ἐξ ἐρίου, ὁ δὲ κωμικὸς ἐλάμβανε ἀσκὸν οἴνου. Εἰς τὸν νικῆσαντα χορηγὸν ἐδίδατο τρεῖς καὶ στέφανος, καὶ πρὸς αἰωνίαν ἀνάμνησιν τῆς νίκης ἰδρύετο ὁ χορηγικὸς τρίπους· ἐν τῇ ὁδῷ τῶν τριπῶν φέρων ἐπιγραφὴν τὰ ὀνόματα τῶν τῶν ἀρχόντων, καὶ τὸ τοῦ ποιητοῦ, ἐνότις δὲ καὶ τὸ τοῦ πρωταγωνιστοῦ. Τοιαύτη ἐπιγραφὴ ἀρχαιοτάτη διεσωσεν ὁ Πλούταρχος ἐν βίῳ Περικλέους καὶ Ἀριστείδου. Τοιοῦτον εἶνε καὶ τὸ διασωθῆν μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους ἰδρυθὲν τὸ 335 π. Χ. ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ Λυσικράτους νικῆσαντες ἐν Διονυσιακαῖς ἐορταῖς, τὸ τοῦ Θερασυδίλλου καὶ αἱ δύο στήλαι κάτωθεν τῆς ἀκροπόλεως· καὶ ἕτερον ὅπου ἐσχάτως ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς εὐρέθη· ἀποτυχόντα δρᾶματα ἀνεδιδάσκοντο αὐτοῖς, ἀφ' οὗ οὐδὲ ποιηταὶ ἐπεξεργάζοντο αὐτὰ. (ἀκολουθεῖ)

BEETHOVEN.

(συν. ὄρα φυλλ. δ.)

Ὁ Βεετχόβεν ἔζησε σχεδὸν δισηκῶς εἰς Βιέννην καὶ εἰς τὰ περίεξ τῆς ζωγραφικῆς ταύτης πόλεως, δηλαδὴ εἰς τὰς τερπνὰς κόμας τῆς Βαδης καὶ τῆς Χεζενδόρφης, αἵτινες κείνται παρὰ τῷ δασεῖ τῆς Σχεμβρούνης· ὑπὸ τοῦς σκιδέντας καὶ μαγευτικοὺς τοῦτους τόπους συνέθεσε, κατὰ μὲν τὸ 1800, τὸ ἐκκλησιαστικὸν μελόδραμα (oratorio) εἰς Χριστὸς ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἑλικῶν, κατὰ δὲ τὸ 1805 τὸ μελόδραμα Fidelio. Τὸ 1809 προσκληθεὶς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἱερωνύμου Βοναπάρτου, βασιλέως τῆς Ἰταλίας, ὅπως κατέβη τὴν θέσιν ἀρχιμουσικοῦ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἡγεμόνος, ἠταιμάζετο νὰ καταλίπη τὴν πρωτεύουσάν τῆς Αὐστρίας, ἀλλ' ὁ ἀρχιδούξ Ροδόλφος ὁ Αὐστριακὸς, καὶ οἱ πρίγκιπες Δελίνσκης καὶ Λόβκοβιτς, διακεκριμένοι ἐρασταὶ τῆς μουσικῆς, ἐμπόδισαν τὸν μέγαν μουσικόν, ὑποσχεθέντες νὰ τῷ παρέχωσι σύνταξιν 4,000 φλωρινίων· καὶ τοῦτο ἔστω ὡς ἀπόδειξις τῶν οικονομικῶν αὐτοῦ δυσχερειῶν, αἵτινες ἠνάγκαζον αὐτὸν ν' ἀπέρχηται ἢ νὰ μένη

ΙΑΚΩΒΑΤΕΡΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

χρημάτων ένεκεν, ενω και πλούσιος ηδύνατο να ηναι εν μη το ιδιότροπον του χαρακτηρος του δεν τον καθίστα ανικανον του να μεριμνη περι των ιδων. Το 1810 εγνωρισε την Κ.αν Βεστινικη Δ. Αρνιμ, και δι' αυτης εσχετισθη μετα του Γκαϊτε, του οποιου ητο θαυμαστικος οι δυο ουτοι μεγαλοι ποιηται συνητηθησαν κατα πρωτον εις τα λουτρα του Τεπλιεζ εν Βοεμια, κατα το θερος του 1812 ο Βεσυχόβεν διηγείται εν γνωστοτατη επιστολη ηυτου προς την Κ.αν Δ. Αρνιμ, το δικτικον ανεκδοτον, ενθα ο ποιητης του Φαυστου, ολιγον κολαξ, υποκρινεται προσωπον γελοιον παρα τω μεγαλω συνθετη, οστις παποτε προ ουδενος ανδρος εταπεινωσε την μεγαλοφυην του, «διότι, λεγει ο Βεσυχόβεν εν τη επιστολη ταυτη, οι βασιλεις και οι ηγεμάνες δύνανται να πλαττωσι μυστικοσυμβούλους και παντοίους τίτλους, αλλ' οι μεγαλοι ανδρες εινε πλασματα του Θεου» — Κατ' εκεινην την εποχην λεγεται οτι ο Βεσυχόβεν μαθων τον θάνατον του υιου της βρωινης Εμμαου μαθητριας και φίλης του, και μη αντέγων να την συλλυπηθη, κατόπιν δυστυχηματος τοσοουτου οδυνηρου, προσεκάλεσεν αυτην μετα τινος ημερας εις την οικίαν του, οπου μετα θαυρασην οφθαλμων προύπανθησας αυτην και προβλέπων την εκρηξιν της λύπης αυτου τε και της ατυχους μητρος, εκάθησε παρα τω κλειδοκუმβω ειπων «τωρα ες συνδιαλεχθωμεν ουτω» και κυμβαλισας επι ολόκληρον ωραν κατόρθωσας να ενσταλαξη εις την καρδιαν της απαραιμυθητου μητρος προσηγοριαν, ην οι ηδυτεροι των λόγων δεν θα ηδύνατο να εμποιήσωσιν.

Ο Βεσυχόβεν δεν ενουμειθη, καιπερ νοσων ασθενειαν ακαιτουσας τας περιποιήσεις αγαθης και αφωσιωμένης γυναικος, φοβούμενος μη διακώψη την σειραν των εξυτου θεληγέρων ταυτα δε ησαν ο ερωι, διότι ουδέποτε επαυσεν αγαπων Μεταξυ των γυναικων ες ιδίωι ηγάπησεν, αναφέρουσι την κόμικσαν Μαριαν Βρδαϊδι και την Giulietta di Guicciardi η πρώτη, ητις κατόκει εις Ουγγαριαν, ειχεν οικοδομήσει εν τω μέσω του περαδεισου αυτης ναϊδιον, ουτινος η εισοδος ητο ηπυγορευμένη εις παν αφιερωμένον εις το δαιμόνιον του εραστου της. Ο προς δε την δευτέραν ερωι του Βεσυχόβεν, ης η χάρις, η ξανθη και πλουσία κόμη και το ζωπρον του πνεύματος ανεμιμνησκον εν τη καρδια του την συνεκσιασμένην εικόνα της δεσποινιδος Δεχοράνθου, υπηρξε ζωπρωτατος επιζήσας εν τη σφοδρωι τεταραγμένη ψυχη αυτου κατα των λοιπων γοητειων της τύχης. Ουδέποτε ελυσμόνησε το ονομα της γυναικος ταυτης, ητις εκυριάρχησε της καρδιος του, κατα την ενδοξωτέραν περιόδον του βίου, και μέχρι της υψίστης στιγμης τα εκπνέοντα χείλη του εψιθύριζον το ονομά της. Φαίνεται οτι κατα το ετος 1806 η μετ' αυτης σχέσις εφθασεν εις την μεγίστην οικειότητα τρεις επιστολαι του, ων ευρον τα σχέδια μετα θάνατον μαρτυρουσιν αναμφιλέκτως οτι ο μεγαλοφυης ανηρ ητο πολυ διάφορος του αγριου συμφωνογράφου, ως βιογραφοει

τινες αυτον. Αι τρεις ουτοι επιστολαι, ων απροσπόμεν τα μάλλον αξιοσημείωτα χωρία, εγράφησαν κατα τινε πολυμηνον απουσιαν του μεγαλου μουσουργου. Μεταξυ οπως ποιηση λουτρα εις κόμην τινά της Ουγγαρίας, εγραψεν εις την προσφιλη του Ιουλιαν, την 6 Ιουλιου 1806 — «Αγγελέ μου. Δεν δύναμαι να σοι γράψω σημερον ειμη γραμμάς τινας, ε; χράσσω δια της ιδίης σου γραφίδος. Προς τί η μελαγχολία αυτη; Μήπως ο ερωι δεν εινε νόμος θυσίας; Η καρδια μου κατέχεται τόσον υπό της εικόνας σου, ωστε η γλώσσα αδυνατεί να σοι εκφράση πην ετι αισθάνομαι. Παραγορήητη, πολυλαγηπητή μοι, εστο πιστή και ε; αφήσωμεν εις τους θεους να εκτελέσωσι τα λοιπά...» — «Πάσχεις, πάσχεις, αγαπητή μοι, και εγω εν εγνωρίζεις οποιον αθλιαν ζωην διάγω μακράν σου! Δεν δύναμαι να κλείσω τους οφθαλμούς; μακράν σου, δεν εμαι η σικιά πλανωμένη. Πότε θα δυνθώ, εν τοι; αγάλας σου συνεσφιγμένος, να υψωθώ εις τας αιωνίους σφαιρας! Ω παντοδύναμε Θεε, διατί αποχωρίζεις δυο καρδιας τόσον αναγκαίας; Ο ερωι σου, Ιουλιαν μου, θέλγει και ταλαιπωρεί την ζωην μου! Πόσον ανυπομόνωις αναμένω την στιγμην καθ' ην θα δώσω πλυσίον σου, οπως μη αποχωρισθώμεν πλέον! Ερωι, ερωι, παντιδύναμε Θεε, ου είσαι η ισχύς μου, ου είσαι η πιγή πάσης εμπνεύσεως μου! »

Αλλ' και τότε θα δυνθώ να διδω τα ανεξιχνίαστα κρύφια της γυναικειας καρδιος! Μηνάς τινας μετὰ την αλληλογραφιαν ταυτην, ητις αποκαλύπτει τας ανυπομονησας και τας προσδοκίας αμοιβαίου ερωτος, ο Βεσυχόβεν μαθάνει οτι το αντικείμενον της λατρείας του, οτι εκεινη ητις προ ολίγου ετι δια πολλων απέδειξεν αυτω τον ερωτά της, βιασθεϊσα υπό των συμβουλων των συγγενων αυτης, και προ πάντων υπό των θερμων παρακλησεων της μητρος της, μεχάλως επιθυμούσης να η θυγάτηρ της συζευχθη τιτολόφρον, ενουμειθη ασχημόν τινα ανθρωπον, τον κόμητα de Gallemberg, πτωχον ευπατρίδην και τουτον οντα μουσικόν, και απολαμβάνοντα τα προς το ζην δια της τέχνης του. Απερίγραπτος υπάρχει η βραχέα απελπισία, ητις κατέλαβε τον μεγαλοφυη ανδρα' απήλθε της Βιέννης, ως άλλος λέων τετρωμένος, τρέχων εις τα δάση, και φέρων εις τας πλευράς ισοβλον βέλος, και κατέφυγεν εις Ουγγαριαν παρα τη αρχαία αυτου φίλη κομήσση Βρδαϊδι' αλλ' μη δυνάμενος να ησυχάση, εφυγεν αιφνιδίως της επαύλεως, και επι τρεις ημέρας περιπλανάτο εις τους αγρους, κατατροχόμενος υπό της θλίψεως, ητις δεν καταπαύετο. Εύρηθη τέλος κατακειμένος επί του γελουι τάφρου τινος υπό της συζύγου του μουσικοδιδασκαλου της κομήσσης, ητις τον επανέφερεν εις την επυλιαν ουτος ωμολόγησεν εις την γυναικα ταυτην οτι ηθέλησε να αποθάνη ε; ασίτις. Κατά το 1822 η κόμησση Gallemberg κληπτοια υπρ το βραος των ελέγχων του συναιδότη, μετέβη θαυρασοεισας οπως ζήτηση συγγνώμην από τον ενδοξον αυτης εραστήν, οστις

παρατηρήσας αυτην μετ' οργίλου βλέμματος, απέστρεψε την κεφαλήν μη απευθύνας ουδέ λέξιν. Επιμένονεν δε εις τας λεπτομερείς ταυτας, διότι ζωγραφοει μέρος παραγνωρισμένον της ψυχης του Βεσυχόβεν' ο μέγας μουσουργος, ον τινες ζητοει να παραστήσωσιν ως ψυχην σατανικήν, εκέκμητο τον ερωτα και τον θαυμασμόν εις τον υψιστον θαμόν. Το διακριτικόν δε του Σατανά εινε οτι δεν δύναται ουτε να θαυμάζη ουτε να αγαπή.

Ο Βεσυχόβεν δεν εστρεφτο παιδείας, εγνωριζε δε τους μεγαλους ποιητας, όλων των εθνων ο Όμηρος, ο Γκαϊτε, ο Σχίλλερς και προ πάντων ο Σαιξπήρος ησαν εκεινοι ου; ανεγίνωσκε συχνώτερον' ηγάπα την ιστοριαν και ητο κάτοχος πολλων γλωσσων' ηργάζετο πολυ, και προ πάντων την νύκτα. Δεν εμελοποιει ταχέως και ατημελήτως, αλλ' η εμπνευσις του βραδέως επεξεργαζομένη, εφθανεν εις το τέρμα αυτης μετα πολλου κόπου, ου τα χειρόγραφα μαρτυρουσι τα ίχνη ως π. χ. ο Fidelio, εργον, οπερ εγραψεν ε; ολοκληρου τρις. Αξια χαρακτηριστικά του ανδρος ησαν η χρηστέτης, η υπερηφάνια και η ανεξαρτησία ουδέποτε επαρασημοφρήθη, ουδε περιεβλήθη τίτλον τινά, ηγάπα δε την ελευθεριαν, και εθεωρει την δόξαν ως θέαμα ανυπόφορον, οπερ καλύπτει τους οφθαλμούς δια των ως νυκτερίδος πτερων της' ετιμα δε ιδίως τας ομοίας τη αυτου υπερηφάνους ψυχας.

Διεξελθόντες όλον αυτου τον βιον από της αβροτέρας αυτου ηλικίας, ηδη θα είπωμεν οποιος υπηρξε κατα τα εσχατα της ζωης του, πριν η ο θάνατος δια μέν της μιας χειρος εκτεινει το δρέπανον επ' αυτου, δια δε της ετέρας συγκρατήσας την χειρα, ητις δεν εμελλε πλέον να γράψη εν τω κόσμω τούτω. Περι τα εσχατα του βίου του ο Βεσυχόβεν κατέλιπε την Βιέννην και μετέβη να σκηνώση εις Βάδην. Το αίτιον της αναχωρήσεως του δεν εινε εντελως γνωστόν, φαίνεται όμως ετι η νέα ασθενεια η υδροποιικία, ητις τον προσέβαλεν ηδη από του ετους 1825, ετι δε η εγκατάλειψις της κοινης γνώμης τον εκαιμον να επιθυμήση ζωην ησυχωτέραν και γαληνιαίαν ανάπαισιν μακράν της τύρβης του εν Βιέννη βίου. Επήλθε δε η εγκατάλειψις εις τον Βεσυχόβεν, διότι ο Ροσσίνης μετέβη κατ' εκεινον τον χρίνον εις Βιέννην, ακολουθούμενος υπό των αοιδων του θεατρου Barbaja, η δε επιτυχία του ειχεν υπερβη τας προσδοκίας του, καθότι οι Γερμανοι λησμονουντες τον Βεσυχόβεν ετρεχον σωρηδόν να ακούσωσι την θελκτικην μουσικην του μεγίστου καλλιτέχνου. Ο Ροσσίνης όμως οστις δεν ηγνώει τα θαυμάσια εργα του Βεσυχόβεν, τον επσεκέφη οικαδε, και την επίσκεψιν ταυτην αυτω πως διηγείται ο αυτος Ροσσίνης. «Μετα πολλης δυσκολίας κατόρθωσα, τη μεσιτεία φίλων τινων, να εισέλθω εις την οικίαν του μεγαλου εκεινου αλλ' αμισανθώπου ανδρος ευρον αυτον σκυθρωπόν, πενιχρώς ενδεδυμένον εν πενιχρω βίβλω, ητις ητο κωφός η συνουμία ημών δεν υπηρξε ζωπρω ουδε εκτεταμένη, μά-

λιστα αγνωθ αν εμαθε ποιος ημην.» Οπωσδήποτε φαίνεται οτι η εν Βάδη διαμονή του δεν τον ωφέλεσε. Κατ' εφ' οσον τρομερωτέρα ασθενεια της υδροποιικίας η της εγκαταλείψεως της κοινης γνώμης δεν υπάρχει δι' ανδρα εθισμένον αειποτε να θαυμάζηται, και όταν το παίγιον αυτο διαρκει επί πολυ, τα νευρα ερεθίζονται, ο εγκέφαλος φλογίζεται, η αυσισθησία συνταράσσεται, η δε νεύρωσις επέρχεται μετα των παραδόξων αυτης ανησυχων, των παραισθητικων ευπνιων, της απεριγράπτου οδύνης, των νοσηρων ιδιοτροπιων, των φαντασιωδων διαφθορων, των προκαταλήψεων, των εκνευρωμένων εκλύσεων και της απεχθείας δια πaskan υγιει τροφήν. Οθεν ηργάσθη εκει ολιγον, η δε υγεία του αντη να επανορθωθη επί μάλλον ηλλοιώθη. Το μεν προσωπον ειχεν αδυνατίσει, τα χείλη ειχον μυστηριωδως συσφιγθη και εφαινοντο φυλάσσοντα μυστήρια πληρη σαρκασμου' το μέτωπον ολιγον γεγυμνωμένον ειχεν αυξηθη, αι δε αλλοτε ροδόχροες παρειαι ησαν ταυτων ωχραι υπό του καμάτου και του πυρετου της μεγαλοφυης' οι οφθαλμοι εφαινοντο μεγαλειτεροι εχοντες τι ταυτοχρόνως το δυναστικόν' απαντα δε εν γένει τα ευγενη και ισχυρωις εγεχεραγαγμένα χαρακτηριστικά ανηγγελον εν τω Βεσυχόβεν το πάθος, την ορμήν και την νικηφόρον επιρροήν. Τοιαύτη ητο εν ολίγοις κατ' εκεινην την εποχην η φυσιογνωμία του ανδρος. Εν τοιαύτη δε καταστάσει ευρισκόμενος, ανεπιός του τις, περι της ανατροφης του οποιου ο Βεσυχόβεν ειχε φροντίσει ως άλλος πατήρ, και ον δια τουτο υπηργάπα, τω εγραψεν οτι ανεμίχθη εις δυσάρεστον τινα ύποθεσιν, ε; ης μόνη η εν Βιέννη μεταβάσις του θείου του δύναται να τον εξαγάγη. Ο Βεσυχόβεν καιτοι πάσχωι στερούμενος χρημάτων, απεφάσισε να μεταβη πεζη εις Βιέννην. Αλλ' εσπέραν τινά, ενω ετι απείχε πολλας ώρας της Βιέννης, ενυκτώθη καθ' οδον και ηναγκάσθη να ζητήση ασυλον εις μικράν εξοικην οικίαν, ης οι οικοδεσπότηι τον ιδέχθησαν φιλοφρόνως. Το εσπέρας μετα το δείπνον ο μεν οικοδεσπότης ηνέωξε το κλειδοκύμβαλον, εκαστος δε των υιων του ελαβε μουσικόν τι οργανον, και απαντες ηρχισαν εκτελουντες μουσικην τινα σύνθεσιν, ητις ητο τοσοουτον συγκινητική, ωστε απαντες οι εν τω οικω συνηθροίσθησαν εις την αίθουσαν οπως ακροασθωσιν αυτης. Η καταλαβούσα αυτου συγκίνησις εφαινετο μεγάλη' αφού δε ετελείωσε το μουσικόν τεμάχιον, πάντες εμειναν επί τινα χρόνον αναυδοι ωσει ευρισκοντο υπό μαγικην τινε επιρροήν. Ο Βεσυχόβεν παρων ουδεν ηδύνατο των διατρεχόντων να εννοήση καθο παντελως κωφός. Εκινήθη η περιέργεια αυτου και είπε.— Φίλοι μου, θα ηννοήσατε οτι εμαι παντελως κωφός και δεν δύναμαι να ακούσω. Δόσατέ μοι, παρακαλώ, να αναγνώσω την μουσικην, ητις σας εμποιει τόσον χαράν, και ης δεν δύναμαι να συμμετάσχω.— Τω εθεσαν το μουσικόν βιβλίον, αλλ' οτε είδεν, οτε η σύνθεσις δι' ην συνεκινήθησαν τοσοουτον οι φιλοξενουντες αυτον η-

το το allegretto αὐτοῦ τῆς εἰς la συμφωνίας, ἡ συγκίνησις τὸν κατέλαθεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐλαίποθύμην. Ἀπασα ἡ οἰκογένεια συνθηραίσθη περὶ αὐτὸν καὶ ἐξέφρασε τὴν περιέργειάν της διὰ τὴν αἰφνιδίαν λειποθυμίαν ἀφ' οὗ δὲ ὁ μέγας μουσουργὸς συνήλθεν εἰς ἑαυτὸν, εἶπεν— εἶμαι ὁ Βεστχόβεν.— Ἀπαντες προσέκλινον σιωπηλῶς, καὶ μετὰ σεβασμοῦ ἐθεώρουν ἐκείνον, ὅστις συνέθεσε τὴν θυμασιάν συμφωνίαν. Κατόπιν ὁ Βεστχόβεν ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου, καὶ ἐξετέλεσε πικρῶς συνθέσει, αἱ τὸ πρῶτον τότε νυτοσχεδίαζεν. Ἀφ' οὗ δὲ ἡ ὄρα παρήλθε, πάντες μετέβησαν, ὅπως κοιμηθῶσιν, ἀλλ' εἰς τὸν Βεστχόβεν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ὕπνος, ἐπύρεσσε· ἠσθάνετο ὅτι εἶχεν ἀνάγκην ἀέρος καθαροῦ· ἠγέρθη, καὶ ἐξῆλθε γυμνὸς εἰς τὴν πεδιάδα. Ἦτο ἄνοιξις, ἡ δὲ φύσις μεγαλοπρεπῆς· ἀλλ' ἑαρινὴ ἑσπέρα εἶνε πάντοτε ψυχρά, μάλιστα δὲ κατ' ἐκείνην· ὁ ἄνεμος ἔσειε τοὺς κλάδους τῶν δένδρων, καὶ λεπτὴ χιών κατέπιπεν. Ὁ Βεστχόβεν ἔμεινε πολλὴν ὥραν ἐξω, καὶ ὅτε ἐπανήλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του ἦτο παγωμένος. Προσεκάλεσαν μετὰ σπουδῆς ἰατροὺς ἐκ Βιέννης, ὅστις δυστυχῶς ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἀσθένεια αὐτοῦ εἶνε θανάσιμος. Ἐνῶ δὲ ἐψυχορράγει, αἴφνης ἐφάνη ζωολογούμενος, οἱ ὀρθαλμοὶ του ἠνεώχθησαν καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ὀλίγους περιστάτας φίλους τὰς ἐξῆς λέξεις περιφήμου αὐτοκράτορος· «Plaudite, amici, commedia finit est.» Οὗτοι ἦσαν οἱ τελευταῖοι αὐτοῦ λόγοι· οἱ ὀρθαλμοὶ ἐκλείσθησαν, τὸ στόμα διεστάλη ὀλίγον καὶ ἡ ψυχὴ ἀπέπη· ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἡ 26 Ἀπριλίου 1827, ὁ δὲ Βεστχόβεν ἦγεν ἡλικίαν πενήκοντα τριῶν ἐτῶν καὶ τριῶν μηνῶν.

(τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον). **A. ΡΟΥΓΕΝ.**

ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.
(ὑπὸ JEREMY BENTHAM).

Τὸ ἀνεκτίμητον τοῦτο ἀγαθὸν ἀποτελεῖ τὸ διακριτικὸν σημεῖον τοῦ πολιτισμοῦ· εἶνε ὅλας ἔργον τῶν νόμων. Ἄνευ νόμων οὐκ ἔστιν ἀσφάλεια· ἐπομένως οὐδὲ ἀφθονία, οὐδ' αὐτὴ ἡ διατροφή βεβαία. Ἡ μόνη δὲ ἐσότης ἧτις δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εἶνε ἡ τῆς ἀθλιότητος. Ὅπως ὀρθῶς ἐκτιμηθῆ τὸ μέγεθός τοῦτο εὐεργέτημα τῶν νόμων, ἀρκεῖ νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν τῶν ἀγρίων. Οὗτοι διατελοῦσιν αἰεὶ ἀγωνιζόμενοι κατὰ τοῦ λιμοῦ, ὅστις ἐνίοτε ἐξολοθρεύει ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἐλόκληρα ἔθνη. Ἡ ἀντιζήλια ὡς πρὸς τοὺς πόρους τῶν πρὸς τὸν βίον χραισμών γεννᾷ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σκληροτάτους πολέμους· ὥσπερ δὲ τὰ ἀγριότητος τῶν θηρίων, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι καταδιώκουσι τοὺς ὁμοίους των ὅπως χορτασθῶσι καταβιβρώσκοντες ἀλλήλους. Ὁ τρόμος τοῦ φρικώδους τούτου δεινοῦ ἀφανίζει μεταξὺ αὐτῶν τὰ εὐγενέστερα τῆς φύσεως αἰσθήματα. Ἐλεος εὐρίσκειται ἐν συνδέσμῳ μετὰ τῆς ἀναισθη-

σίας ὅταν ἀφανίζῃ τοὺς γέροντας λόγῳ ἐπιδέν δύνανται τοῦ λοιποῦ νὰ διώξωσι τὴν λείαν αὐτῶν. Ἐρευνητέα πρὸς τούτοις τὰ συμβαίνοντα κατὰ τὰς περιόδους ἐκείνας, ἐν αἷς αἱ πεπολιτισμένοι κοινωνίαι σχεδὸν ἐπανέρχονται εἰς κατάστασιν ἀγρίαν. Ἐννοῶ τοὺς καιροὺς τῶν πολέμων, ὅτε οἱ νόμοι, οἱ τὴν ἀσφάλειαν παρέχοντες, μένωσιν, ἐν μέρει, εἰς ἀργίαν. Πᾶσα στιγμή τῆς διαρκείας αὐτῶν παράγει μωρίας συμφορὰς· ἀνὰ πᾶν βῆμα ὅπερ χρατῆται ἐπὶ τῆς σφαίρας, εἰς πᾶν κίνημα αὐτῶν, ὁ ὑπάρχων ἄγκος τοῦ πλοῦτος—τὸ θεμέλιον τοῦτο τῆς ἀφθονίας καὶ τῆς εὐζωίας—ἐλαττωταί καὶ ἐξφανίζεται· ἡ πενιχρὰ καλύβη καὶ τὰ λαμπρὰ μέγαρα ὑπόκεινται ἐξίσου εἰς τὰς δυνάμεις αὐτῶν συχνάκις· δὲ ἡ ἀργὴ ἢ ἡ ἰδιοτροπία μιᾶς στιγμῆς παραδίδει εἰς ἄεθρον τὴν βραδείαν παραγωγὴν ἔργου ἐνὸς αἰῶνος. Μόνος ὁ νόμος συνεπλήρωσε πᾶν ὅ, τι τὰ φυσικὰ αἰσθήματα δὲν ἴσχυον νὰ ἐπιτελέσωσι· μόνος ὁ νόμος ἐδυνήθη νὰ δημιουργήσῃ ὠρισμένην καὶ μόνιμον κατοικίαν, εἰς ἣν προσήκει τὸ ὄνομα τῆς ἰδιοκτησίας. Μόνος ὁ νόμος ἐδύνατο νὰ παρασκευάσῃ τὸν ἄνθρωπον ὅπως ὑποτάσσεται εἰς τὸν ζυγὸν τῆς προνοίας, κατ' ἀρχὰς μὲν βαρέως φερόμενον, εἶτα δὲ εὐάρεστον καὶ ἡμερον' αὐτὸς μόνος ἐδύνατο νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ εἰς τὴν ἐργασίαν—παριτήν κατὰ τὸ ἐνεστίον, καὶ τὴν ὅποιαν δὲν πρόκειται νὰ καρπωθῇ ἡ εἰς μέλλοντα χρόνον. Ἡ οἰκονομία ἔχει τοσοῦτους ἔχθρους· ὅσοι ὑπάρχουσιν ἄστωι, ἢ ἄνθρωποι οἵτινες θὰ ἐβούλοντο ν' ἀπολαύσωσι χωρὶς νὰ φιλοπονῶσι πρὸς παραγωγὴν. Ἡ ἐργασία εἶνε λίαν ἐπικτήσις διὰ τὴν ὀνηρίαν· λίαν δὲ βραδεία διὰ τὴν μὴ καρτερίαν. Ὁ Δόλος καὶ ἡ Ἀδικία συνομνύουσι κρύφα ὅπως σφετερισθῶσι τοὺς καρποὺς αὐτῆς· ἡ Αὐθάδεια καὶ ἡ Ὁρασύτης μηχανῶνται ν' ἀρπάσωσιν αὐτοὺς διὰ τῆς βίας. Ἐντεῦθεν ἡ Κοινωνία πάντοτε ἐν διαταγῇ, αἰετοῦ ἀπειλούμενη, οὐδέποτε ἐν ἡρεμίᾳ, ζῆ ἐν μέσῳ παγίδων. Αὕτη ἐπιζητεῖ, ἐν τῷ νομοθέτῃ, ἐπαγρύπνησεν ἀδικαλείπτος ὑποστηριζομένη, καὶ δύναμιν ἀπαύτως ἐν ἐνεργείᾳ, ὅπως προσπιζῶσιν αὐτὴν κατὰ τοῦ συνεχῶς ἡνεγχευμένου πλήθους τῶν ὑπεναντιῶν του. Ὁ νόμος δὲν λέγει πρὸς τὸν ἄνθρωπον, «Ἐργάζου, καὶ θέλω σὲ ἀνταμεΐψαι»· ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, «Ἐργάζου, καὶ διακωλύων τὴν χεῖρά· ἧτις θὰ ἐξήται νὰ σοὶ τοὺς ἀφαιρέσῃ, θέλω σοὶ ἀσφαλίσει τοὺς καρποὺς τῆς ἐργασίας σου, τὴν φυσικὴν ταύτην καὶ ἐπαρκῆ ἀμοιβήν, ἢ ν' ἀνευ ἐμοῦ δὲν θὰ εἴδῃς ἄσσο ν' ἀδικαφυλάξῃς». Βίβ ἡ φιλεργία παράγῃ, μόνος ὁ νόμος διασώζει· ἐάν, κατὰ τὴν πρώτῃν στιγμήν, ὀφείλωμεν τὰ πάντα εἰς τὴν ἐργασίαν, κατὰ τὴν δευτέραν καὶ πᾶσαν διαδοχικὴν στιγμήν, ὀφείλομεν τὰ πάντα εἰς τὸν νόμον. Ὅπως μωρῶσιν καθρὰν ἰδέαν τοῦ ὅλου μεγέθους ὅπερ δέον ν' ἀπονηματίζωσιν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσφαλείας, ἀνάγκη ν' ἀναλογισθῶμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν

εἶνε, ὥσπερ τὰ κτήνη, περιορισμένος εἰς τὰ παρόντα, εἴτε ἐν ἀπολαύσει εἴτε ἐν πικρίᾳ, ἀλλ' εἶνε ἐπιδικτικὸς ἠδονῆς καὶ ἀλγους διὰ τῆς προαισθήσεως, καὶ ὅτι δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ προφυλάττωμεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν παρούσων ζημιῶν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ νὰ τῷ ἐγγυώμεθα διὰ παντὸς τρόπου τὰς κτήσεις του ἐναντίον τῶν μελλουσῶν αἰτυχιῶν. Ἡ ἰδέα τῆς ἀσφαλείας δέον νὰ ἐπεκτείνεται αὐτῷ δὲ τῆς ὅλης ἀπόψεως ἢ τῆς φαντασίας του δύναται νὰ ἀναλογισθῇ. Αὕτη ἡ εἰς τὸ προορῆν διάθεσις, ἧτις ἐπιδρᾷ τοσοῦτον ἐπισημῶς ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, δύναται νὰ κληθῇ προσδοκία—ἐλπίς τοῦ μέλλοντος. Δι' αὐτῆς γινόμεθα ἱκανοὶ νὰ διατυπώσωμεν γενικὸν σχέδιον ἀγωγῆς· ὡς ἐξ αὐτῆς, αἱ διαδοχικαὶ στιγμαὶ αἰτινες ἀποτελοῦσι τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς, δὲν εἶνε ὥσπερ μεμονωμένη καὶ ἀνεξάρτητος παρέλευσις χρόνου, ἀλλὰ μέρη συνεχῶς ὅλου. Ἡ προσδοκία εἶνε ἄλυσσις, ἧτις συνενοῖ τὴν προῦσιν ὑπαρξίν μας καὶ τὴν μέλλονσιν, καὶ διήκει ὑπεράνω ἡμῶν εἰς τὰς γενεάς αἰτινες ἔπονται ἡμῖν. Τὸ αἰσθητικὸν τοῦ ἀτόμου ἐπεκτείνεται δι' ὅλων τῶν συνδέσμων τῆς ἀλύσεως ταύτης. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀσφαλείας περιλαμβάνει τὴν τήρησιν ὅλων τούτων τῶν ἐπιπέδων· κελεύει ὅτι τὰ συμβαίνοντα, ἅτε δὴ ἐξαρτώμενα ἐκ τῶν νόμων, δέον νὰ ὑπείκωσιν εἰς τὰς προσδοκίας εἰς αἱ οἱ νόμοι ἔδωκεν γενέσειν. Πᾶσα βλάβη ἐπερχομένη εἰς τὸ αἰσθημα τοῦτο, παράγει κεχωρισμένον, ἰδιαιτερον κακόν, ὅπερ δύναται νὰ κληθῇ πόνος ἀποτυχούσης προσδοκίας. Αἱ θεωρίαι τῶν νομολόγων θὰ ὑπῆρξαν εἰς ἄκρον συγκεχυμένα, καθότι οὐδεμίαν ἐπέστησαν ἰδικὴν προσοχὴν ἐπὶ αἰσθήματος τοσοῦτον θεμελιώδους ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ· ἡ λέξις προσδοκία μόλις ἀπαντᾷ ἐν τῷ λεξικῷ αὐτῶν· ὑπόθεσις μόλις ἀπαντᾷ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν, τελεμελιωμένη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης. Καὶ προηκολούθησαν μὲν αὐτὴν, ἀναμφιβόλως, εἰς πολλὰς περιστάσεις, ἀλλὰ τοῦτο ἔπραξαν ἐξ ἐνστικτοῦ, οὐχὶ δὲ ὁμώμενοι ἐκ λόγου. Οἱ νόμοι ἐν τῷ δημιουργεῖν τὴν ἰδιοκτησίαν, ἐδημιούργησαν τὸν πλοῦτον· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν πενίαν, αὕτη δὲν εἶνε ἔργον τῶν νόμων· εἶνε ἡ ἀρχικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρωπίνου φύλου. Ὁ ἄνθρωπος ὅστις ζῆ μόνον εἰς ἡμέραν, παριστᾷ ἀκριβῶς τὸν ἄνθρωπον ἐν ἀγριότητι. Ὁ ἄγριος, ὁ πτωχὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ὁμολογῶ, οὐδὲν ἀπολαμβάνουσιν ἄνευ ἐπιπόνου ἐργασίας· ἀλλ' ἐν ἀνημέρῳ καταστάσει τί εἰδύνατο ἐκεῖνος ν' ἀποκτήσῃ ἂν μὴ διὰ τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου του; Δὲν ἔχει ἢ θῆρα τοὺς μόχθους τῆς, ἢ ἀλιεία τοὺς κινδύνους τῆς, ὁ πόλεμος τὰς ἀβεβαιότητας αὐτοῦ; Ἄν δὲ ὁ ἄνθρωπος φαίνεται ἀγαπῶν τὸν παράβολον τοῦτον βίον—ἐάν κτήσῃ ἐναντίον τῶν ἐπιπέδων τῶν τοιούτων κινδύνων—ἐάν ὁ ἄγριος ἀγάλλεται ἐν ταῖς τέρψεσιν θηρίας τοσοῦτον ὑπερτίμῳ ἀγορασθείσης—ἔπρεπε διὰ πάντα νὰ συμπερανῶμεν ὅτι οὗτος εἶνε εὐτυχέστερος

τῶν ἡμετέρων ἐπὶ ἡμερομισθίῳ ἐργατῶν; Οὐχὶ ἡ ἐργασία τούτων εἶνε μὲν μᾶλλον μονότονος, ἀλλ' ἡ ἀμοιβὴ εἶνε βεβαιότερα· ὁ κλῆρος τῆς γυναικὸς εἶνε κομωτέρως, ἡ παιδικὴ καὶ ἡ γερωνικὴ ἡλικία ἔχουσι περισσύτερους πόρους· τὰ εἶδη πολλαπλασιάζονται εἰς ἀναλογία χιλιάκις μείζονα, τοῦτο δὲ μόνον ἀρκεῖ ν' ἀποδείξῃ πού ἴσασται ἡ ὑπεροχὴ τῆς εὐδαιμονίας. Ἐντεῦθεν οἱ νόμοι, ἐν τῷ δημιουργεῖν τὴν ἰδιοκτησίαν, ὑπῆρξαν εὐεργετικοὶ πρὸς ἐκείνους οἵτινες μένουσιν ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτῶν πενίᾳ. Μισέχουσιν οὗτοι μᾶλλον ἢ ἡῶσον, τῶν τέρψεων, τῶν ὀφελειῶν καὶ τῆς εὐπορίας τῶν πεπολιτισμένων κοινωνιῶν· ἡ βιομηχανία καὶ ἡ φιλεργία αὐτῶν τοῦς τάσσει μεταξὺ τῶν μνηστήρων τῆς τύχης· ἀπολαύουσι τῶν ἠδονῶν τῆς κτήσεως· ἡ ἐλπίς ἀναμύγνυται ἐν ταῖς ἐργασίαις αὐτῶν. Αὕτη ἡ ἀσφάλεια, ἢ ὁ νόμος πρέχει αὐτοῖς, εἶνε ἴσως μικρᾶς σπουδαιότητος; Οἱ ἐκ τῶν ἄνω θεώμενοι τὰς κατωτέρας τάξεις βλέπουσι πάντα τὰ ἀντικείμενα μικρότερα ἢ ὅσον πράγματι εἶνε· ἀλλ' ἀπὸ τῆς βάσεως τῆς πυραμίδος εἶνε ἡ κορυφὴ ἧτις γίνεταί ἐξ ὑπαικοῦς ἀφικτος. Πλὴν ἐκεῖνοι ὄχι μόνον δὲν ποιοῦσι τὰς παραθέσεις ταύτας, ἀλλ' οὐδὲ ὄνειροπολοῦσιν αὐτάς· δὲν ταλαιπωροῦνται λογιζόμενοι τὰ ἀδύνατα· εἰς τρόπον ὅτι, καλῶς σταθμιζομένων πάντων τῶν πραγμάτων, εὐρίσκομεν ὅτι ἡ προστασία τῶν νόμων συντελεῖ ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς καλύβης, ὅσον εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν μεγάρων.—Εἶνε δὲ παράδοξον ἔτι συγγραφίῳ, τόσῳ νουνεχῆς, ὡς ὁ Βεκκαρίας, δεισχυρίσθη, ἐν πονήματι ὑπαγορευθέντι ὑπὸ τῆς ὑγιεινέστερας φιλοσοφίας, ἀμφισβήτησιν ἀνατρεπτικὴν τῆς κοινωνικῆς τάξεως. Τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας, λέγει οὗτος, εἶνε φοβερόν ἐν δικαίωμα, πιθανόν δὲ νὰ μὴ ᾔνε οὕτε ἀναγκαῖον. Ἐπὶ τοῦ δικαίωματος τούτου νόμοι τυραννικοὶ καὶ αἱματηροὶ θεμελιώθησαν. Κατεγράθησαν αὐτοῦ φοβερώτατα· ἀλλὰ τὸ δικαίωμα καθ' ἑαυτὸ παριστᾷ μόνον ἰδέας εὐκαθείας, ἀφθονίας καὶ ἀσφαλείας.—Εἶνε αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαίωμα ὅπερ κατέσχεσε τῆς φυσικῆς ἀπεχθείας πρὸς τὴν ἐργασίαν—ὅπερ ἐχαρίσατο εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ κράτος τῆς γῆς—ὅπερ ὠδήγησε τὰ ἔθνη εἰς τὸ νὰ ἐγκυκαταλείψωσι τὰς πλανητικὰς αὐτῶν ἐξείσεις—ὅπερ ἐδημιούργησε τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν. Τὸ καρποῦσθαι ἐν τάχει, τὸ καρποῦσθαι ἀτιμωρητῇ—τοῦτο εἶνε ὁ κοινὸς τοῦ ἀνθρώπου πόθος· ἰδοὺ ἡ ἔρσις ἢ φοβερὰ, καθότι ἐπλίζει πάντας τοὺς μὲν κατέχοντας ἐναντίον ἐκείνων οἵτινες κατέχουσι τι. Ἄλλ' ὁ νόμος, ὅστις καταστέλλει τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, εἶνε ὁ λαμπρότερος θρησκείας ὅν ἡ ἀνθρωπίνης ἥρατο ἐφ' ἑαυτῆς. Ἐάν ἀπειπίζω τοῦ ν' ἀπολαμβάνω τοὺς καρποὺς τῶν κόπων μου, θέλω μόνον ἐπέπτεσθαι νὰ ζῶ εἰς ἡμέραν· δὲν θέλω ἐπιχειρήσει ἐργασίας αἰτινες θὰ ὀφείλουν μόνον τοὺς ἐχθεοὺς μου. Ἄλλ' ἐκτός τούτου, ὅπως ὁ

ΠΑΚΙΣΤΑΝ
ΛΟΜΟΝΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
ΜΟΝΟΝ ΟΙ ΑΙΣΙΟΛΟΓΟΙ

πάρξη εργασία, δὲν εἶνε ἱπαρκὴς ἢ θέλησις — ἀνάγκη εργαλείων. Ἐνῶ δὲ γίνεται περὶ τούτων πρόνοια, ἢ διατροφή εἶνε ἀναγκαία. Μία μόνη βλάβη δύναται νὰ με καταστήσῃ ἀνικανὸν πρὸς ἐνέργειαν, χωρὶς νὰ με στερήσῃ τῆς πρὸς τὴν ἐργασίαν διαθέσεως — χωρὶς νὰ παραλύτῃ τὴν θέλησίν μου.

Πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας ἀπαιτεῖται ἡ ἐνωσις τῆς δυνάμεως καὶ τῆς θελήσεως. Καὶ ἡ μὲν θέλησις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς προτροπῆς — ἡ δὲ δύναμις ἐκ τῶν μέσων. Τὰ μέσα ταῦτα καλοῦνται, κατὰ τὴν γλῶσσαν τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, κεφάλαιον παραγωγικόν. Ὡς πρὸς ἓνα μόνον ἄνθρωπον, τὸ κεφάλαιον αὐτοῦ δύναται νὰ καταστραφῇ, χωρὶς ἢ φιλεργὸς αὐτοῦ διαθέσις νὰ ἐκλείψῃ, οὔτε κὰν νὰ ἐξασθενίσῃ. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς ἓν ἔθνος, ἢ καταστροφή τοῦ παραγωγικοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου εἶνε ἀδύνατος: ἄλλως τε, πολὺ πρὶν ἢ τὸ ἀπαίσιον τοῦτο τέμα ἐπέλθῃ, τὸ κακὸν θὰ ἀφικνεῖτο ἐπὶ τῆς θελήσεως: τὸ δὲ τῆς φιλεργίας πνεῦμα θὰ ἐπιπτεν ὑπὸ φοβερὸν μαρμαδὸν ἐν μέσῳ τῶν φυσικῶν πόρων τῶν περιχομένων ὑπὸ πλουσίου καὶ εὐφρόου ἐδάφους.

Ἡ θέλησις ὁμοῦ ἐμποιεῖται ὑπὸ τοσοῦτων περιστάσεων, ὥστε ἀντίκεινται κατὰ πολλῶν ἀθυμιῶν καὶ ζημιῶν παροδικῆ τις συμφορὰ, ὅσῳ μεγάλη καὶ ἀνῆ, δὲν ἐξαφανίζει τὸ πνεῦμα τῆς βιομηχανίας. Εἶδομεν ὅτι τοῦτο ἀναγεννᾶται μετὰ καταστρεπτικοῦ πολέμου, πτωχύναντας τὰ ἔθνη καθὼς ἢ εὐρωστὸς δρῦς, ἥτις ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἐπανορθοῦ τὰς ὑπὸ τοῦ χειμῶνος ἐπιρριφθείσας αὐτῆς ζημίας, καὶ καλύπτει ἐκυτὴν διὰ νέων κλάδων. Ὅπως ἡ βιομηχανία περιπέση εἰς πλήρη ἀπονέκρωσιν οὐδὲν ἄλλο ἐπιτηδειότερον ἢ τὸ ἔργον μονίμου ἐνδημικῆς αἰτίας: τῆς τυραννικῆς, φερ' εἰπεῖν, κυβερνήσεως, τῆς κακῆς νομοθεσίας, τῆς μὴ ἀνεξίθρησκείας ἥτις ἀπωθεῖ τοὺς ἀνθρώπους ἀπ' ἀλλήλων, ἢ τῆς μικρολόγου δεισιδαιμονίας ἥτις καταπλήσσει αὐτούς.

Ἡ πρώτη πράξις τῆς βίας θέλει ἐμποιήσῃ βαθμὸν τινα ταραχῆς — ἥδη δειλοὶ τινες νόες εἰσὶν ἀποθεραπευμένοι: τὸ δεύτερον ἀδίκημα, ταχέως διαδέχομενον τὸ πρῶτον, θέλει διαχύσει σπουδαιότερον φόβον. Οἱ φρονιμώτεροι θέλουσιν ἀρχίσει περιστέλλοντες τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτῶν, βιβληθὸν δὲ θέλουσιν ἐγκαταλείψει στάδιον ἀβέβαιον. Ὅσῳ αἱ προσβολαὶ αὐταὶ ἐπιναλαμβάνονται, τὸ δὲ σύστημα τῆς καταπίσεως περιβάλλεται χαρακτῆρα συνήθη, τόσῳ ἢ ἀθυμία αὐξάνει: οἱ ἀπερχόμενοι δὲν ἀντικαθίστανται: οἱ μένοντες περιπίπτουσιν εἰς κατάστασιν παραλύσεως. Ἴδου πῶς, μετὰ τινα χρόνον, τὸ πεδῖον τῆς φιλοπονίας, κατακοπτόμενον ὑπὸ θυελλῶν, καθίσταται ἐπὶ τέλους ἔρημια.

Ἡ Μικρὰ Ἀσίς, ἡ Ἑλλάς, ἡ Αἴγυπτος, αἱ ἀκαλλιεργητοὶ τῆς Ἀφρικῆς γῶραι, αἵτινες, ἀνθούσης τῆς Ρωμαϊκῆς Αυτοκρατορίας, ἦσαν τόσῳ πλούσιαι ἐν γεωργίᾳ, ἐμπορίῳ καὶ πληθυσμῷ, τί ἀπέβησαν ὑπὸ τὴν δεσποτείαν τοῦ Τούρκου; Τὰ μέγαρα μετεβλήθησαν εἰς

καλύβας, αἱ δὲ πόλεις εἰς κώμας ἢ κυβέρνησις αὐτῆ, μισητὴ εἰς πάντα λογικὸν ἄνθρωπον, οὔποτε ἐνόησεν ὅτι ἐν κράτος οὐδέποτε δύναται νὰ καταστῇ πλούσιον εἰμὴ δι' ἀπαραδιάστου σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν. Ἐκείνητο δύο μόνον ἀπόρρητα πρὸς τὸ κυβερνᾶν — τὸ νὰ ἐκμυζᾷ καὶ ἀποθηριοῖ τοὺς ὑπαίτους τῆς. Τούτου ἕνεκα, αἱ ὠραιότεραι γῶραι τῆς οἰκουμένης, ἀνάστατοι, ἄγονοι ἢ σχεδὸν ἐγκαταλειμμένοι, μόλις δύναται ν' ἀναγνωρισθῶσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν βαρβάρων αὐτῶν κατακτητῶν. Διότι τὰ δεινὰ ταῦτα οὐδαμῶς ἀποδοτέα εἰς μακρὰν ἀπεχούσας αἰτίας: οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, αἱ εἰσοδολαὶ καὶ αἱ μάλιστα τῆς φύσεως — ταῦτα ἰδύνατο νὰ καταναλώσωσι τὸν πλοῦτον, νὰ φυγαδίσωσιν τὰς τέχνας καὶ καταβροχθίσωσι τὰς πόλεις: ἀλλ' οἱ λιμένες οὔτινες προσιχώθησαν θὰ ἠνοίγοντο πάλιν, αἱ συγκοινωνίαι θὰ ἀποκαθίσταντο, αἱ ἐργασίαι θὰ ἀνεβίουν, αἱ πόλεις θὰ ἀνεκίχοντο, πᾶσαι δὲ αὐταὶ αἱ φθοραὶ θάπτιον ἢ βράδιον θὰ ἐπανορθοῦντο, εἴαν οἱ ἄνθρωποι ἐξηκολούθουν μένοντες ἄνθρωποι. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω ἐν ταῖς ταλαιναῖς ἐκείναις ἱπαρχίαις ἢ ἀπελπίσια, τὸ βραδύ μὲν ἀλλ' ὀλέθριον ἀποτέλεσμα πολυχρονίου ἐπισφαλοῦς καταστάσεως, κατέβηκε πᾶσαν ἐνεργὸν δύναμιν τῶν πνευμάτων αὐτῶν. (*)

Ἐὰν ἐρευνησῶμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ μιάσματος τούτου, θέλομεν εἶδει, ὅτι τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἀποτελέσματα προέβηλον τὰς εὐπορωτέρας τῆς κοινωνίας μερίδας. Ὁ πλοῦτος ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ἀντικείμενον τῆς διαρκείας.

(*) Τὸ μεταφρασζόμενον τοῦτο ἀπόσπασμα, ἐλήφθη ἐκ τοῦ πονήματος «Ἀρχαὶ τοῦ Πολιτικοῦ κώδικος», ὑπὸ Jeremy Bentham, ὅστις ὑπῆρξεν, ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις, εἰς τῶν μολα διακεκμημένων ἀνδρῶν τῆς βασιλείας Γεωργίου Γ', γεννηθεὶς τῇ 1747 καὶ ἀποθιώσας τῇ 1832. Διέπραξε κυρίως ὡς ἐξῆς νομολόγος καὶ ἀριστὸς φιλοσοφικὸς συγγραφεύς. Ὅτε συνέθετε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πῶνημα, δὲν εἶχε βεβαίως ὑπὸ τὰ ὄμματα εἰμὴ Ἑλλάδα πάντως δούλην, τεταπεινωμένην καὶ ἐλευθῆν ὑπὸ τὴν μάχαιραν τοῦ τουρκικοῦ δεσποτισμοῦ. οὗτινος μετὰ τοσαύτης εὐθιχρίστιας καὶ σαφηνείας ἀπεικονίζει τὸν ἀπαίσιον χαρακτῆρα. Ἀνῶμως ὁ ἐπιφανὴς ἄγγλος ἐξῆ καὶ συνέγραψε σήμερον, τίς ἀμφιβάλλει ὅτι καὶ ἡ ἐλευθερωμένη αὐτῆ γῆνία τῆς ἐλληνικῆς γῆς. ἥτις τὰς ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου σχετικῶς ἐπιτελεσθείσας προόδους, ἐπὶ τὸν καθολοῦ πολιτισμὸν οὐδεὶς δικαίως παρατηρητῆς δύναται ν' ἀρνηθῆ, δὲν θὰ καθίστατο ἀντικείμενον τῆς μελέτης αὐτοῦ, καὶ δὲν θὰ παρεχεν αὐτῷ ὕλην οὐχὶ μικροῦ ἀξίαν πρὸς μίαν ἐπιαντιπαραβολὴν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων του. Ἀλλ' ἡ παγκύσμιος ἱστορία διδάσκει ἡμᾶς ὅτι καίτοι ἡ πνοὴ τῆς βαρβαρότητος ἐμάρανε πολλὰκις τοὺς καρποὺς τοῦ δένδρου τοῦ πολιτισμοῦ, οὐδέποτε ὁμοῦ ἴσχυσε καὶ νὰ καταρρίψῃ τὸν κορμὸν ἢ ν' ἀποξήρῃ τὰς ρίζας του: τοῦναντίον ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ἀκαταδίητου πολυχλόου ἀναβλαστήσεως τούτου ἐφρουρήθησαν καὶ διεθόθησαν πάλιν τὰ σπέρματα τῆς προόδου καὶ τῶν φώτων ἐκεῖ ὅπου ἐπὶ τινὲς χρόνον ἐπεκράτησε τὸ σκότος καὶ ἡ ἀμάθεια. Ἴδου δὲ ὅτι ἐν τῇ διεξαγομένῃ ἐν Ἀνατολῇ ἀγῶνι ἡ ἀγῆρως τοῦ πολιτισμοῦ δύναμις ἐκ νέου μαχθούσῃς ὑπὲρ τῶν συμπερόντων τῆς ἀνθρωπότητος ἐν γένει: ἴδου οἱ λαοὶ τῶν γῶραι ἐκείνων, μετὰ τίσιν τοσοῦτον πολυχρόνιον, σπεύδοντες ἵνα ἀνακύψωσιν ἐκ τοῦ τῶρον ζωώδους θουλίαν, ὅπως ἀναπνεύσωσιν ἐν ἀσφάλει ὑπάρξεως τὴν ἀληθῆ τῆς ἐλευθερίας ἀβρῆ καὶ ἀναβλάσωσιν τὴν ἀνασταλείσαν πύξιναν τοῦ εὐγενεῖς αὐτῶν προορισμοῦ.

γῆς. Ἡ περισσότης ἠφρανίζετο μικρὸν κατὰ μικρὸν, καὶ ἕμως ἐν μέσῳ τοσοῦτων προσκομμάτων δέον νὰ γίνηται πρόνοια περὶ τῶν ἀπολύτων ἀναγκῶν ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ζῇ: ἀλλ' ὅταν οὗτος περιορίσῃ τὴν σπουδὴν αὐτοῦ εἰς τὰ περὶ τὴν ἀπλὴν ὑπαρξίν, τὸ κράτος τίκεται, καὶ ἡ λαμπὰς τῆς βιομηχανίας δὲν παρέχει ἢ ὀλίγους θνήσκοντας σπινθηρας. Πρὸς τούτοις, ἡ ἀφθονία οὐδέποτε διατέλει τόσῳ κεχωρισμένη τῆς ζωαρκείας ὥστε ἡ μὲν νὰ βλάπτηται ἀνευ κινδυνώδους προσβολῆς κατὰ τῆς δέ: ἐνῶ τινες ἀποστεροῦνται μόνον τοῦ περισσεύματος, ἄλλοι ἀποστεροῦνται τῶν ἀναγκαίων. Ὡς ἐκ τοῦ εἰς ἄκρον περιπλόκου συστήματος τῶν οἰκονομιῶν σχέσεων, ὁ πλοῦτος ἐνὸς μέρους τῶν πολιτῶν, εἶνε ἀναλλοιότης, ἡ πηγὴ ἐξ ἧς μερὶς πολυαριθμότερα πορίζεται τὴν διατροφήν αὐτῆς.

Ἀλλ' ἑτέραν καὶ μᾶλλον φαιδρὰν εἰκόνα δυνάμεθα ν' ἀναζητήσωμεν, οὐχὶ δὲ ἥτσον διδακτικὴν, τῆς προόδου τῆς ἀσφαλείας, καὶ τῆς εὐδαιμονίας, ἥτις εἶνε ὁ ἀχώριστος αὐτῆς σύντροφος. Ἡ βόρειος Ἀμερικὴ παρέχει τὴν ἐνεργεστέραν ἀντίθεσιν τῶν δύο τούτων καταστάσεων: ἡ ἀγρία φύσις καίτοι ἐκείσε παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ πολιτισμοῦ. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀπεράντου ταύτης χώρας περιεῖ μόνον φρικώδη ἐρημίαν ἀδιάβητα δάση, γαῖαι ἄγονοι, ὕδατα λιμναῖα, βλαβεραὶ ἀναθυμιάσεις, ἰσοδὸλα ἐρπετά. — Τοιαῦτα εἶνε ἡ γῆ ἀφειμένη εἰς ἑαυτήν. Τὰ βάρβαρα νομαδικὰ ἔθνη ἄτινα διαπερῶσι τὰς ἐρήμους ταύτας, ἀνευ ὠρισμένης διαμονῆς, αἰσιποτε ἐποχολημένα εἰς τὴν ἐπιδιώξιν τῆς λείας αὐτῶν καὶ πάντοτε ἐμπλεα ἀδιαλλάκτου ἀντιζηλίας, μόνον συναντῶνται, ὅπως προσβαλλῶσι καὶ ἐξολοθρεύσωσιν ἄλληλα: εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἄγρια ζῶα δὲν εἶνε τόσῳ ἐπικίνδυνα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅσῳ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὀρίων τῶν ἐρημιῶν τούτων, ὅποιον διάφορον θέμα παρίσταται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς; Ἡθελε τίς σχεδὸν πιστεύσει, ὅτι εἶδεν ἐν μιᾷ ἀπόψει τὰ δύο κράτη τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. — Τὰ δάση παρέσχον χῶρον εἰς γεωργημένα πεδία: τὰ ἔλη ἀπεξήρανθησαν, τὸ ἔδαφος κατέστη ἔμπεδον: καλύπτεται ὑπὸ λειμώνων, νομῶν, οἰκείων ζῶων, τερπνῶν καὶ ὕγιων διαμονῶν: πόλεις ἀνηγέρθησαν ἐπὶ καινικῶν σχεδίων, εὐρίται ὀδοὶ δικήκουσι μεταξὺ αὐτῶν: τὰ πάντα δεικνύουσιν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐπιζητοῦσι τὰ μέσα ὅπως πλησιάζωσιν ἀλλήλους: οὔτε φοβοῦνται πλέον, οὔτε διώκονται ἀλληλοκτονοῦντες. Οἱ λιμένες εἰσὶ πλήρεις πλοίων, δεχομένων πάντα τὰ προϊόντα τῆς γῆς καὶ χρησιμεύοντων πρὸς ἀνταλλαγὴν τοῦ πλοῦτου αὐτῆς. Ἀνερρίθμητον πλῆθος, ζῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀφθονίᾳ διὰ τῶν καρπῶν τῶν κόπων του, διεδέχθη τὰ ἔθνη τῶν θηρατῶν, ἄτινα πάντοτε διεμάχοντο μεταξὺ πολέμου καὶ λιμοῦ. Τίς ὁ παραγωγὸν τὰ θαυμάσια ταῦτα; Ἡ ἀσφάλεια τῆς ἐπιφάνειας τῆς γῆς; Τίς ὁ παροσχεῖν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ κράτος ἐπὶ κεκαλλωπισμένης, πολυφόρου καὶ τετελειωμένης φύσεως; Τὸ εὐγενεῖς πνεῦμα εἶνε ἡ ἀσφάλεια. Ἡ ἀσφάλεια ἀπ-

εργάσατο τὴν μεγάλην ταύτην μεταμόρφωσιν. Πόσον ταχέως ὑπῆρξαν αἱ ἐργασίαι τῆς! Μόλις παρήλθον δύο αἰῶνες ἀπ' ἧς ὁ Οὐίλλιελμος Ρενν ἀφίχθη εἰς τὰς ἀγρίας ταύτας ἐρημίας μετ' ἀποικίας ἑλληνικῶν κατακτητῶν: διότι οὗτοι ὑπῆρξαν ἄνθρωποι εἰρηνοφιλοὶ, οἵτινες δὲν ἐρρόπανον τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν διὰ τῆς βίας, καὶ οἵτινες ἐγένοντο σεβαστοὶ διὰ πράξεων φιλανθρωπίας καὶ δικαιοσύνης. Α. Φ.

Ο ΑΠΟΛΩΛΩΣ ΒΙΟΣ

ὑπὸ ΕΡΜΑΝΝΟΥ ΛΟΥΝΓΙΖΗ

(συν ὄρα φύλ δ')

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

Ἡ Πανουργία.

Ἦτο μίς τῶν μεστῶν ἀνίας ἐκείνων ὠρῶν, αἵτινες φαίνονται περιταὶ εἰς τὴν ζωὴν ὠραι μαῦραι, ἀθλιότητος, δυστυχίας, καὶ στείραι παντός ἀγαθοῦ αἰσθηματος, ὅτε ἀηδιάζοντες πᾶν ἔργον, καὶ αὐτὴ ἡ ἀνάπαυσις μᾶς ἐνοχλεῖ, κατὰ τῆς δὲ καὶ ἐπαχθεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, αἰσθανόμεθα σχηματιζομένην ἐν τῇ ψυχῇ μας, σὺν τῷ χειρίστῳ ἔρωτι, τὴν σκωρίαν τῶν πονηροτέρων ἐπιθυμιῶν. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν χαυνότητος καὶ ἀτονίας εἶχε περιπέσει ὁ Εὐγένιος, ὅστις κατατρύχόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιρρείας τῆς καταχθονίου ταύτης ὠρας, ἵστατο μόνος καὶ κατάκλειστος εἰς τὸ δωμάτιόν του ἀνακυκλῶν κατὰ διάνοιαν τετριμμένους καὶ ἰσαεὶ ἀνευρούς λογισμούς. Δὲν ἠκούετο ἄλλο τι, εἰμὴ τὸ ἔρρυθμον ταλάνισμα ἐκκρεμοῦς τινος ὄρολογίου ἀνηρητημένου ἐπὶ τοῦ τοίχου, εἰς τοῦ ὁποῖου τὸν ὄχληρον ἦγον ἀνεμιγνύετο ἐκάστοτε ὁ τραγικὸς τῶν ἐν τῇ θερμάστρᾳ ἡμισβέστων δαυλῶν, ἐνῶ ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς θρυαλλίδος κίτρινωποῦ κηρίου, ὕπερ ἀναλυόμενον ἐσκαζεν ἐπὶ τοῦ κροππηγίου, ἐφαίνετο κοκκινίζων παχύς τις μήκης, ὅστις διέχυε πέριξ μελαγχολικὸν καὶ ἀσθενὲς φῶς. Ὁ νοῦς τοῦ νεανίου ἦτο ἐστραμμένος πρὸς τὴν Ἀδελίαν, ἀλλ' ἐνῶ ἀνεμιμνήσκετο αὐτὴν, δισταγμοὶ γεννῶντες δυσπιστίαν καὶ ἀποθάρρυνσιν, ἐκυρίευν αὐτόν. Ἐὰν ἄλλως τε ἐπειράτο νὰ ἀναμνησθῇ τῶν γνώσεων, αἱ διὰ μακρῶν σπουδῶν ἐκτήσατο, ἰδυθίζετο εἰς ἀπορίας μειζώνας καὶ ἀνεπιλύτους, ὥστε μὴ δύναμενος οὐδαμῶς νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ψυχὴν του, ἠσθάνετο ἑαυτὸν ταλαιπωρούμενον ὑπὸ ἀφορήτου βρυθυμίας.

Ἐν τούτοις, μεταξὺ τῆς κραιπάλης καὶ τῶν ἡδονῶν τῆς ἀποκρέω, μέγα μέρος τῶν πολιτῶν μένοντες ἀγρυπνοὶ τὴν νύκτα ἐκείνην, σπεύδουσι νὰ πολιορκήσωσι κατὰ στίφην τὰς εἰσοδοὺς τοῦ κυριωτέρου θεάτρου, ὅπου ὁ Εὐγένιος παλαίει διὰ τῶν ἀγκώνων, ὅπως εἰσέλθῃ, διότι ὁ πόθος τῆς μακαρίας θέας τῆς Ἀδελίνης εἶχεν ἀποσεισε μακρὰν αὐτοῦ τοῦ; συγγνοῦ; διαλογισμούς, καὶ ἐπεθύμει εἰπερ ποτε νὰ ἴδῃ τὴν περι-

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΕΡΜΑΝΝΟΥ ΛΟΥΝΓΙΖΗ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

λημένη μορφήν, εἰς μέρος, ἔνθα ἡ καλλονὴ φαίνεται ἐπαγωγότερα, καὶ ὁ ἔρωσ γλυκύτερος.

Ἡ εὐρεία οἰκοδομῆ, θαυμασίως πεφωταγωγημένη, εἰλεῖ ὡς ἐν λαμπρᾷ ἡμέρᾳ, ἀλλ' ὁ κρότος τῶν ποδῶν τοῦ συνελθόντος αὐτοῦ ἔχλου, ἀνυψοῖ τοιοῦτον νέφος κονιορτοῦ, ὥστε κατισχύει νὰ ἐπισκοπίσῃ τὴν ζωηροτάτην λαμψὴν τῶν ἀπειραριθμῶν κηρίων.

Μεταξὺ τῶν γυναικῶν ὅσας βλέπει παρατεταγμένας ἐν ποικίλοις καὶ ἀλλοκότοις ἱματισμοῖς, ὡς εἰ ἔθελον νὰ ἐπιδειχθῶσιν, εἴτε εἰς τὰ θεωρεῖς, εἴτε χορεύουσαι ἐν τῇ πλατείᾳ, μὴ διακρίνων ὁ Εὐγένιος τὴν ἐπιζητούμενην Ἀδελίναν, ἄθυμος καὶ περιαλγῆς περιφέρει τῆδε κίκεϊσε τὸ βλέμμα, καὶ ὅσαι πλείοτεροι προσωπιδοφόροι παρουσιάζονται ἐνώπιόν του, τοσοῦτον διακαέστερον αἰσθάνεται τὸν πόθον τῆς μόνης ἐκείνης καὶ ἐνιαίας, ἥτις μεταξὺ τῶν ἐπιχρύσων νεφελῶν τῆς ἐρώσεως φαντασίας του, τῷ φαίνεται ἀνωτέρα πάσης ἄλλης κατὰ τὴν κομψότητα καὶ καλλονήν. Ἐνῶ ἐξοκλουθεὶ θεωρῶν, ἐπὶ τοσοῦτον ὠθεῖται ὑπὸ τοῦ αὐξήσαντος κύματος τῶν ἀνθρώπων πότε πρὸς τὰ πρόσω, πότε πρὸς τὰ ὀπίσω, ὥστε ἀγνοεῖ πλέον τί τὸ πρακτέον, καὶ συμπαρασύρεται ὑπὸ τοῦ πλήθους τοῦ συμπιέζοντος καὶ συνθλίβοντος αὐτόν. Τέλος καταπλαγεὶς ἐκ τῶν συριγμῶν, τῶν κραυγῶν καὶ τῶν ἀπλείων γελώτων, οἵτινες κατασπαράττουσι τὰ ὦτά του, κατορθώνει νὰ ὑπεκφύγῃ ἐκ τοῦ στροβίλου, καὶ παρεισδύων μετὰ βίας εἰς γωνίαν τινὰ ὅπου τὸ πλῆθος ἦτο ὀλιγώτερον πυκνόν, βλέπει εἰς τι θεωρεῖον τὴν Ἀδελίναν. Στεναγμὸς ἀναθρώσκει ἐκ τοῦ στήθους του, ὡς ἀνθρώπου ἀναπαυομένου μετὰ μακρὸν κόπον, ἡ καρδία του πάλαι βιαίως, στρέψας δὲ πρὸς αὐτὴν τὸ βλέμμα δὲν δύναται ποσῶς νὰ τὸ ἀποσπάσῃ, ὡς νὰ ἐνόμιζεν ἀνεπικρόβωτον ἀπώλειαν τὴν παρέλευσιν μιᾶς σιγμῆς χωρὶς νὰ τὴν ἴδῃ. Πράγματι οὐδέποτε αὐτὴ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του παρέστη ὠραιότερα, οὐδὲ κεκοσμημένη ὑπὸ πλείοτερον χαρίτων, τῶν ἑσῶν ἀπῆστραπτε κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ὥστε ἀνενίζων αὐτὴν ἐσεμνύνετο μυχίως καθὼ εὐτυχῆς κητήτωρ τοιοῦτου ἐπιφθόνου θησαυροῦ.

Νεανίσκοι ἐν τούτοις περίκομφοι καὶ μυροβόλοι, ἔρχονται καὶ ἀπέρχονται ἐκ τοῦ θεωρείου, ἀνταλλάσσοντες ὑπομειδιάματα καὶ χυῖνα βλέμματα μετὰ τῆς νεανίδος, ἥτις εἰς τοιαύτην ἄμιλλαν θρόψων καὶ μορφασμῶν, γινώσκει κάλλιστα νὰ ἀναδείκνυται δεσπόζουσα τοῦ ἐκτεθηλυμένου ἐκείνου σμήνους τῶν γυναικάρεσκων καὶ ἐρωτομανῶν. Καίτοι δὲ εἰς τοὺς λόγους καὶ τοὺς ἄκισμους ἀπάντων προσφέρει εὐμενῶς τὰ ὦτα καὶ φαίνεται παιδρωπὸς, στρέφεται οὐχ ἥττον μετ' ἐπιτετηδευμένης προτιμήσεως πρὸς τινὰ, ὅστις ἀντὶ νὰ ὑπερνικᾷ τοὺς ἄλλους κατὰ τὴν νεότητά ἢ καλλονήν, ὑπερέβαινεν αὐτοὺς κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ τοσοῦτον φαίνεται χωματόχρους, ὥστε ὅν δὲν ἐξῆλθε μόλις τοῦ τάφου, πείθει τοῦλάχιστον ὅτι ὀλίγον ἀπέχει αὐτοῦ. Ἀάγνος ἐπιθυμία ἀναζωπυρεῖ τοὺς τελευταίους σπινθῆρας τῶν

ὀφθαλμῶν του, ἐτίσμενών ἐκ τῶν παρελθουσῶν καταχρήσεων, αἵτινες ἐπὶ τοῦ κατώχρου καὶ πελιδνοῦ προσώπου του ἐνεκόλασαν βελῆς τὴν σφαγίδα των.

Ὅμοιά πρὸς τὴν ἀγανάκτησιν ἐκείνην, ἢ θὰ ἠθῆνετο ζωγράφος ἐάν, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐμόχθησεν ὅπως τελειοποιήσῃ ὠραιότατην εἰκόνα, ἐβλεπεν αὐτὴν ἀφαρπαζομένην ἐκ τῶν χειρῶν του ὑπὸ βναύσου τινὸς καὶ ἀπειροκάλου ἀνδρὸς, ὅστις δρᾷτων τὸν χρωστήρα ἤρχιζε νὰ τὴν καταρυσῶν καὶ ὀλόκληρον νὰ τὴν κατασφραγίσῃς μάλιστ' μεγαλειότερα θλίψας ἐφραμάσκει τὴν καρδίαν τοῦ Εὐγενίου, βλέποντος ἐξαφανιζόμενον τὸ ἐπαγωγὸν καὶ ἀγγελόμορφον πρόσωπον, ὑπερ ὁ ἔρωσ τῷ εἶχεν ἀπεικονίσει διὰ τοσοῦτων ὠραίων χρωμάτων. Συτρεφόμενος ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἥτις κοχλάζει ἐντὸς αὐτοῦ, τρίζων τοὺς ὀδόντας καὶ φριμάσσων ὡς κτήνος πτοηθὲν, διανοεῖται νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀλλὰ... — Ἴδὲ τὸν νυμφίον! λέγει προσωπιδοφόρος τις πρὸς ἄλλην τινὰ συνοδεύουσαν αὐτὴν, ταῦτα δὲ λέγουσα, καὶ δακτυλοδεικτούσα τὸ θεωρεῖον τῆς Ἀδελίνης, ἀμφότεροι διασχίζουσι τὸ πλῆθος, καὶ γίνονται ἄφροντοι ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Εὐγενίου. — Τὸν νυμφίον; — ἀνακράζει ἐκπλακτικὸς ὁ νεανίας ἀπιδιώκων ἀλγεῖνὴν ὑπόνοιαν.

Ἐξέρχεται, βηματίζει ἐπὶ βραχὺ διὰ τῶν κενῶν διαδρόμων τοῦ θεάτρου, ἀλλὰ ταχέως φεύγει ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου τῆς χαρᾶς καὶ εὐθυμίας, οὐτινος ἡ θεὰ οὐδόλως συμβιβάζεται πρὸς τὸ ἄλγος του. Ἐξελθὼν ἐκ τῆς καμίνου ἐκείνης εἰς τὸ ὑπάιθρον, αἰσθάνεται ῥίγος καθ' ὅλον τὸ σῶμά του, καὶ εἴτε τὸ ψῦχος ἦτο πραγματικῶς δριμύ, εἴτε οἱ σφοδροὶ σπασμοὶ εἶχον συγκεντρώσει ἐν τῇ καρδίᾳ του τὴν ζωϊκὴν θερμότητα, νομίζει ὅτι λεπτὸς πάγος εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων του ἀποναρκῶν καὶ ριγνῶν αὐτά. Οὐ μακρὸν τοῦ θεάτρου ἦτο οἰκία τις, εἰς ἣν συνείβηζε νὰ φοιτᾷ εἰς φίλος του. Οὗτος, ὀνομαζόμενος Κώνστας, ἦτο εἰς τῶν ἐλθῶν ἐκείνων θνητῶν, οἵτινες ἀπολαύοντες ὅλων τῶν βιωτικῶν ἀνέσεων, ἃς χορηγεῖ ἡ εὐπορία, διαγούσιν, ἔτι πρὸς ἴδιον μόνον ὄφελος, ἢ χάριν τῶν ἄλλων, ἄσμενοι καὶ μακάριοι διὰ τὸν ἐπιλαχόντα αὐτοῖς κληρον, συμμορφούντες θαυμασίως τὴν οἰκίαν θέλησιν πρὸς τὸν ροῦν τῶν πραγμάτων, μὴ ἀξιοῦντες δὲ νὰ μεταβάλλωσιν ἢ μεταποιήσωσιν αὐτὰ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῆς φαντασίας των. Μεταξὺ ὁ Εὐγένιος πρὸς ἐπισκεψίαν του, τὸν εὐρίσκει κατάκοιτον ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀναζωογονοῦντα διὰ συντόμου ὑπνου τὰς δυνάμεις του, ὅπως ἐπνεύθη ἔπειτα ἀκμαιότερος εἰς τὴν τερπνὴν ἀγρυπνίαν. Παντοῖα βιβλία κείνται σποράδην ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὁ δὲ Εὐγένιος, σχεδὸν ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἀνοίγει ἐν ἑξ' αὐτῶν, ἔπειτα ἕτερον, καὶ εὐρὺν τόμον τινὰ ἀπρηχαιωμένον, παρηγορηθεὶς στριγγίζει τὸν πόνον ἐπὶ τῶν χειρῶν ἐπιτεθειμένων ἐπὶ τοῦ βιβλίου, καὶ ἀρχίζει νὰ ἀναγινώσκῃ μετὰ ἐμφαντικῆς φωνῆς. Ὁ φίλος του, ὅστις καίτοι καθόλου δὲν εἶχεν ἐξεγερθῆ, δὲν ἐκοιμάτο ὁμῶς, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν τὸν ἤκουσε φλυαροῦντα, μὴ προσέχων πολὺ εἰς

αὐτόν, ἐξαντληθείς, τέλος τῆς ὑπομονῆς του, πηδᾷ ἐκ τῆς κλίνης, καὶ ἀνακράζει μετὰ βραγχώδους φωνῆς. — Καὶ τί μὲ μέλει, περὶ τοῦ ὅ, τι εἶμαι ἢ εἶδομαι, ἀφοῦ ἡ ζωὴ ὠραία καὶ γελόεσσα μὲ προτρέπει ἠδέως νὰ ἀπολαύσω αὐτῆς, πρὶν ἢ ἡ νεότης μου, καταναλωθεῖσα ὑπὸ ἀνοφελῶν φροντίδων ὑποχωρήσῃ εἰς πρόωρον γῆρας; Τοῦτο μόνον ἠξέστω, καὶ θέλω νὰ ἠξέσω, τοῦτέστιν ὅτι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἕκαστος κέκιται τόσον μόνον, ὅσον πορίζεται ἐξ αὐτοῦ. — Ἐντυφῶμεν λοιπὸν ἄνευ σοφιστικῆς καὶ ἂν ἐν τῷ κήρῳ τούτῳ ἀδυνατῶμεν νὰ συλλέξωμεν τὰ μεγαλοπρεπῆ ῥόδα, ἃς δρέψωμεν τὰ σεμνὰ ἐκ. Ἐάν εἰς τὸ πολυτελεῖς τοῦτο συμπόσιον ἕτερός τις μᾶς ἀφαιρήσῃ εὐχρημὸν τι ἔδωκεμα, ἀρκεσθῶμεν εἰς ἄλλο τι ἥττον ὀρεκτικόν ἂν ὁ χρυσὸς εἶναι τὸ στιλπνότερον καὶ πολυτιμώτερον τῶν μετάλλων, δὲν ὀφειλομεν διὰ τοῦτο νὰ περιφρονῶμεν τὸν ἄργυρον ἢ τὸν χαλκόν. Μὴ δαπανᾶσαι λοιπὸν εἰς τοὺς λήρους τούτους, καὶ ἀκούισον ἅπασι διὰ παντὸς τὴν θεῖαν σοφίαν, ἥτις λέγει ἡμῖν. «Δεῦρο, φάγε ἐν εὐφροσύνῃ τὸν ἄρτον σου, καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ τὸν οἶνόν σου, ὅτι ἤδη ἐκδόκῃσεν ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου. Οὐκ ἔστι ποίημα πᾶσι λογισμὸς καὶ γνῶσις καὶ σοφία ἐν ἄδῃ, ὅπου οὐκ ἐπορεύει ἐκεῖ (1). Ἐάν γὰρ ἄνθρωπος καταβῇ εἰς ἄδῃν, οὐ μὴ ἂν ἀναβῇ ἔτι, οὐδὲ μὴ ἐπιστραφῇ εἰς τὸν ἴδιον οἶκον». (2)

Θνητοί, εὐχαριστήθητε, τὸ πλέον μὴ ζητήτε, Ἄν τ' ἀδελὰ καὶ κρύφια ἠδύνασθε νὰ ἴδῃτε, Τότε πρὸς τί τὸν Ἰησοῦν νὰ τίξῃ ἡ Μαρία;

Ἐπὶ τῶν στίχων τούτων διεκόπη ἡ παράδοξος ὁμιλία τοῦ Κώνσταντος; τίς δὲ ἦτο ὁ ἐκφωνῶν αὐτοῦ; Ὁ Δὸν Ἰκνουάριος, ὅστις προκύψας διὰ τοῦ χάσματος τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας, ἐν τῷ ἅμα ἀνελήθη, ἐμποιήσας οὐ μικρὰν ἠλαρότητα εἰς τὸν Κώνσταντα, καίτοι οὕτως δὲν ἠδύνατο πολὺ εὐκόλως νὰ μαντεύσῃ διατὶ ὁ αἰδεσιμώτατος τοσοῦτον ἀργὰ ἐσύχναζεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Πλείστοι ἄλλοι νέοι μετ' οὐ πολὺ ἀπῆλθον, οἵτινες δυσφοροῦντες νὰ κατατριβῶσιν ἐπὶ ματαίῳ τὸν καιρὸν, εὐθυμοὶ ἐξάρμησαν ὅπως πορευθῶσιν αὐθις εἰς τὸ θέατρον ὁ Εὐγένιος δὲν ἠκολούθησε τὸν φαῖδρον ὄμιλον ἄτε περιπεσὼν εἰς ἀλγεῖνοτέρους ἐνδοιασμοὺς ἕνεκα τοῦ γοήτρου, ὅπερ τῷ κατέστησεν εὐφρόσυρον τὴν λήθην ἑαυτοῦ. Ἀποχαιρέτησας τὸν φίλον του, περιπλανᾶτο εἰς τὰς ὁδοὺς, ὅτε ἤχος κώδωνος ἀντηχεῖ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου κωδωνοστασίου καὶ βραδέως διαδίδεται ἐν τῇ σιγῇ παρακολουθούμενος ὅπῃ δευτέρου καὶ τρίτου. Συρρέουσι πλῆθος ἀνθρώπων, ἀνοίγονται τὰ παράθυρα, ἄλλοι μὲν ἐρωτῶσιν, ἄλλοι δὲ ἀπαντῶσιν ἀδκμονοῦντες νὰ μάθωσι τί συμβαίνει, καὶ ὁμῶς ἀγνοεῖται εἰσέτι τὸ αἴτιον τῆς αἰφνιδίου συγκινήσεως. Ἐξέρχεται ἐκ τινος ὁμοῦ φωνασμὸς καὶ τὸ ὄψος ἀνὰ χεῖρας, μελανεῖμον

ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν κομβολόγιον ἐξήρτηται ἐκ τῆς ζώνης του· πῖλος πλατύχρους προσκολλάται ἐπὶ τῶν ὤμων του· ἔπειτα ἄλλος τις φέρων ἐσταυρωμένον, καὶ ἰδοὺ ὁμᾶς ἀνθρώπων προσωπιδοφόρων καὶ ἐξ ἴσου μελανεῖμένων, ὑποβαστάζουσα φέρετρον τοῦ ἰδίου σκυθρωποῦ χρώματος· ὁ Εὐγένιος ἐρωτᾷ τινὰ κείμενον παρ' αὐτῷ, τίς ἦτον ἢ ἀλλόκοτος ἐκείνη συνοδία. — Ἡ ἱστίαρία τοῦ Ἐλέους κομίζουσα ἀτυχῆ τινὰ φνευθέντα ἰδιοχειρῶς! — Τοιαύτη ἐπίδειξις, καὶ πομπὴ τοσοῦτον ἰδιόχειρως διατὶ; — ἐπρόσθεσεν ὁ Εὐγένιος, ὅτε φρικώδης πένθιμος προσέβαλεν ἀστραπηδὸν τὸν τετραραγμένον λογισμὸς προσέβαλεν ἀστραπηδὸν τὸν τετραραγμένον νοῦν του. Ἐφρικίασεν, ἐθεώρησε κύκλω τὴν ἴδδον ἐρημωθεῖσαν, καὶ πάλιν ἐπροχώρησεν ὀλίγα βήματα, καὶ ἐκπέμπων στεναγμὸν, τὸν πρῶτον ἐν τῷ ἀπέσπασεν ἢ ἀπόγνωσαι, εἶπε καθ' ἑαυτόν. — Ναί, ὁ φόβος τοῦ θανάτου θέλει συντελέσει ἀπὸ τοῦδε νὰ ἀγαπήσω τὴν ζωὴν. — Ἀνοίγονται δὲ σοὶ πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ ἄδου ἰδόντες σε ἐπτήξαν. *

(ἔπειτα συνέχεια)

A. A. T.

ΤΙΣ Ο ΕΛΛΗΝ.

Ὅταν τριανταεφτά τριανταοχτὼ χρόνους ἴπισω ἀπεφασίσαντο οἱ Ἕλληνες νὰ ἐλευθερωθῶναι καὶ ἀρπάξωσι τὰ ὄπλα, ἔτυχε ὁ φοβερὸς Ὀδυσσεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδρούσου νὰ πολιορκῇ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηναίων, ὅπου εὐρέσκοντο κλεισμένοι οἱ Τούρκοι καὶ ὑπερασπίζοντο μετὰ μεγάλην καρτεροψυχίαν· τότε οὐτε οἱ ἑδικοί μας δὲν εἶχον ἀκόμη ἀρνηθῆ τῇ φουστανέλλᾳ, οὐτε οἱ Τούρκοι εἶχαν λάθει τὸ νέο βάρβισμα ὅπου ἠθέλησε νὰ τοὺς δώσῃ ἡ Εὐρώπη. Ὁ πόλεμος ἐγένετο καθὼς εἰς τὸν καιρὸ τοῦ Ὀμήρου. Μάλιστα εἰς ταῖς πολιορκίας ἐπροχωροῦσε ἀργά. Οἱ ἀνθρώποι ἐκοιτόνουντο μετὰ τὴν ἡσυχίαν τους, δὲν ἐγνωρίζοντο ἀκόμη ὅλα ἐκεῖνα τὰ καταστρεφτικὰ σύμπερα ὅπου ἡ φιλανθρωπία τῶν ἰθῶν καὶ ἡ χριστιανισμὸς τῶν βασιλέων ἐφεύρηκαν μετὰ ταῦτα καὶ δὲν ἦτο σπάνιον κἄπου κἄπου νὰ βλέπῃς τὰ ἐνάντια μέρη νὰ στέκονται μετὰ τὰ χεῖρα σταυρωμένα καὶ ἀνεργὰ διὰ ἔλλειψι ἀπὸ πολεμοφόδια. — Κάτι παρόμοιο θὰ ἐσυνέβαινε βέβαια καὶ τὴν ἡμέρα ὅπου ἔτυχε τὸ ἀκόλουθο συμβάν.

Ἐξύπνησαν κάποια παλλικάρια τοῦ Ὀδυσσεὺς πρῶτ' πρῶτ' καὶ εἶχοντα κατὰ τὴν τὴν τὸ 'μάτι ἐπάνω εἰς τὴν ἀκρόπολιν ῥοδοκόκκινα ἀπὸ τὸ πρῶτό γλυκοχάραγμα εἰμειναν ἐκστατικὰ, βλέποντα τοὺς Τούρκους ἀνεβασμένους ἐπάνω εἰς τὸν Παρθενῶνα καὶ ἐργαζομένους μετὰ μεγάλην βίαν νὰ χαλοῦν τὰ ὦρα ἐκεῖνα μνημεῖα. — Τόσο παράξενη καὶ ἀκατανόητη τοῦ ἐφάνη τέτοια ἀνωφελῆς βραβρότης ὅπου ἔτρεξαν ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν Ὀδυσσεῖα. Ἀφοῦ ὁ στρατηγὸς ἐβεβιασθῆκε μετὰ τὰ 'μάτια του ἀπόλυσε τρεῖς τέσσαρα ἀπὸ τὰ παλλικάρια του νὰ πλησιάσωσι εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ νὰ ἐρωτήσωσι τοὺς Τούρκους διατὶ ἔδειξαν τέτοια ἀγριότητα μετὰ μάχης

ΙΑΚΩΒΑΤΕΛΟΣ
ΔΗΜΟΣΕΛΕΚΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΣΟΥΡΙΟΥ

τά όποια δέν τούς έπροξενούσαν καμμία βλάβη. Έπέταξαν μέ μιές εκείνοι όί γενναίοι και ύστερα από λίγη ώρα έφεραν εις τό στρατηγόν τήν άπόφασιν, ότι οι Τούρκοι μόν έχοντες άλλο μολύδι διά νά χύσουν βόλια και ξανοίξαντες ότι μέσα εις εκείνα τά μάρμαρα εύρίσκειτο τούτο τό μέταλλο, χυμένο έπίτηδες διά νά δίνη δύναμι και σταθερότητα, είχαν άποφασίσει νά ποστρέξουν εις εκείνο τό χαλασμό διά νά δυναθουν νά εξακολουθήσουνε τόν πόλεμο.

Τέτοια άπόκρισι έπροξένει μεγάλη άπελπισία εις τούς Έλληνας και άφού έστοχάστηκαν τι νά πράξουν διά νά σώσουν από τόν ύλεθρο τά μνημεία του μεγαλειού των, όλοι μέ μία φωνή άποφάσισαν νά μνηύσουν εις τούς άποκλεισμένους νά πύσουν τήν καταστροφήν και ήσαν έτοιμοι νά τούς προμηθεύσουν όσο μολύδι τούς χρειαζέτο διά τήν υπεράσπισί τους.— Ούτω και έγινετο.

Έστερξαν οι Τούρκοι, και οι Έλληνες εξαγόρασαν μέ τό αίμά τους, δίδοντες εις τούς έχθρους βόλια διά νά τούς σκοτώνουν, τά πολύτιμα εκείνα μάρμαρα τά όποια ήσαν προορισμένα νά ζήσουν διά νά ίδουν και πάλιν άναστημένο όλόγυρά τους εκείνο τό έθνος τό όποιο από τόσους αιώνιας έφαινότο ευθισμένο εις λήθαργο.

Α. ΒΑΛΛΩΡΙΤΗΣ.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Αυταπάρνησις

Ο Γαριβάλδης, μετά τήν μάχην της Μελάτζης, εύρων τό υποκάμισον αυτού άκάθαρτον και ρυπαρόν εκ των άγώνων, ουδ ήγωνίσθη αυτοπροσώπως, εξήγαγεν αυτό, τό έπλυνεν έν τινι ρύακι και τό εκρέμασεν εις τήν βάτον· ένω δέ τούτο εξηραίνετο, εκείνος έφαγεν όλίγον φαγητόν συνιστάμενον εξ άρτου, καρπών και ύδατος, εκάπνισε τό σίγαρόν του γυμνός, και έβυθίσθη εις σκέψεις, μετέχων ούτω των τε κινδύνων και της σκληραγωγίας του ελαχίστου των άπαδών του. Άμα δέ τό υποκάμισόν του απέξηράνη, ένδυθείς αυτό, έπεβιάσθη έν τω πλοίω Τσίκερι, τό προσορμισμένο έν τω πρὸς δυσμάς της χερσονήσου κόλπω, και εκείθεν διπύθουν αυτοπροσώπως τούς κατά του φρουρίου και του υποχωρόντος στρατού πυροβολισμούς!!!

Μέγα Κτενοποιεϊον.

Τό μεγαλειετρον κτενοποιεϊον του κόσμου εύρίσκειται έν Αθερδέκη της Σκωτίας. Έν αυτῷ υπάρχουν 36 κλίβανοι, ένθα χωνεύονται τά διά τήν κτενοποιεϊαν κέρατα και ύστρακα χελωνών, εκατόν δέ και είκοσι σιδερά άτμοκίνητα πιεστήρια εύρίσκονται εις άέννηκον κίνησιν, εκτοποιόντα τήν μάζαν. Έν αυτῷ κατασκευάζονται παντοιδη και παντόσχημα κτένια, ών ό δλικός αριθμός έτησίως συμποσούται περί τά 9, 000, 000 ποσότης δυναμένη, εάν άπλωθῃ κατά μήκος νά καταλάβῃ 700

περίπου μιλίων άπόστασιν. Η έτησίω κατανάλωσις βοείων μέν κεράτων συμποσούται εις 30,700, όπλων δέ εις 4,000,000 ή δέ κατανάλωσις των χελωνείων όστράκων και δουβαλείων κεράτων είναι εξίσου μεγάλη. Η όπλη ύφίσταται ένδεκα διαφόρους εργασίας προτου μετασχηματισθῃ εις κτένιον.

Έπί 400 νεοσυλλέκτων γινώσκουσι νά γράψωσι και ν' άναγιώσκωσιν

Έν Βυρτεμβέργη	400	Έν Γαλλίῃ	77
» Σαξωνία	98	» Ελλάδα	51
» Πρωσία	96	») ξηρῆς	46
» Βελγίω	86	») νευτικῆς	30
» Ολλανδία	80	» Ιταλία	29
» Μεγ. Βρεταν.	79	» Αυστρία	4
		» Ρωσία	1 ἐπὶ 200.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ.

Η ΔΕΣΠΩ.

— « Άγός βαρός ακούεται, πολλά τουφέκια πέφτουν.
Μήνα σε γάμο ρίχνονται; μήνα σε χαροκάπι;
— Ουδὲ σε γάμον ρίχνονται, κι' ουδὲ σε χαροκάπι.
'Η Δέσπω κάνει πόλεμο με νύφαις και μ' άγγόνια.
'Αρβαντιά τήν πλάκωσε 'ς του Δημουλά τόν πύργο.
— Γεώργια, ρήξε τ' άρματα· δέν εἶν' εἰδῶ τό Σοῦλι!
'Εδῶ 'σαι σκλάβη του Πασσά, σκλάβη των 'Αρβανίτων.
— Τό Σοῦλι κι' αν προσκύνησε, κι' αν τουρκεφεν ή Κιάφῃ.
'Η Δέσπ' αφένταις Αζάπιδες, δέν έκαμε, δέν κάνει.
Δαυλ' σ' τό γέρον άρπαξε, κόραϊς και νύφαις κράζει.
— Σκλάβησις Τουρκῶν μη ζήσωμε· παιδιά μου άγκαλισητήτε!
Χίλια φουσεκία ήταν εκεί, κι' αυτῆ φωτιά τούς βάνει.
Και τά φουσεκία ανάφανε κι' όλαις φωτιά γενήκαν.

Λύσις του έν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίου αίνιγματος

ΨΙΑΗ (')

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Έστιν τι δοχείον ύπάρχει ποσότης τρις μέλων.
Προσελθών τρις λαμβάνει τό ήμισυ αυτών και ήμισυ μήλων και αναχωρεϊ αφίνων τά λοιπά.
Δεύτερον προσέρχεται και λαμβάνει τό ήμισυ των άπομεινάντων και ήμισυ μήλων και άπέρχεται.
Τρίτος τέλος πλησιάζει, λαμβάνει τό ήμισυ των μήλων όσα οι δύο πρώτοι εγκατέλειπον και ήμισυ μήλων.
Πάντες έλαβον άκέραιον αριθμόν μήλων.
Τό δοχείον ήδη είναι κενόν.
Πόσα ήσαν τά μήλα; και πόσα έχκατο; έλαβεί.
Τῷ πρώτῳ λύτη δαρείται ή λύσις.

ΕΘΝΙΚΗ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ. Κυρίλλου Λαυριώτου πατριάρχου μετά τήν άλωση. (1153—1794) Νυν πρότον εκδίδοντο; Μπουήλ Ιω. Γεδεών. (ανατύπωσις εκ του ε'. τόμου του Αθηναιο) 'Αθήνησιν, εκ του τυπογραφείου Έρμού Αωός.

Υπό τόν άνωτέρω τίτλον ό μεσαιονολόγος Μπουήλ Γεδεών ανετύπωσε τό έν τῷ Αθηναιο κτηχωρηθέν ύπ' αυτου φιλοπόνημα μετά προλεγομένων περι της πικρίδος του Κυρίλλου και των συγγραμμάτων αυτου. Τό χρονικόν τούτο στιχοβόρημα καιτοι στερείται των κλλονων της ποιήσεως, ουχ ήττον όμως άνεπληροί πολλά κενά ώς προς τήν ιστορικην κατάστασιν της Ανατολικορθοδόξου εκκλησίας. Διδ και επαινος όφείλεται τῷ εκδότη κ. Γεδεώνι, ότι άπνως πλουτίζει τήν ήμετέραν μεσαιονολογικήν των Έλλήνων καταστάσιν.

Η ΕΝ ΕΤΕΙ 1537 ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ, και τά περι τήν Κερνανίδα Καλήν κητά τάς ανεκδότους επιστολάς, νυν τό πρώτον μεταφρασθίσας εκ της Ιταλικής εις τήν Έλληνικην γλώσσαν, και μετά διασφρακτικων σημειώσεων εκδιδόμενας ύπό Φ. Α. Έν Κερκύρα τύποι; Ι. Ντχημούλη εκδότη. 1877.

Συγγνώμην αίτουμεν παρά των άξιοτίμων συνδρομητών ήμων αν εβράδυνεν επ' όλίγον ή εκδοσις του παρόντος της Κορίννης φυλλαδίου. Έστωσαν βέβαιαι ότι ο υδ έπο τε θέλει τούτο συμβῆ.

— Προσεχώς ή Κορίννα θέλει δημοσιεύσει τό κάλλιπτον των διηγημάτων του προώρως αποβώσαντος ποιητου Σ. Ν Βασιλειάδου τό Χρυσίον επιγραφόμεον. Τό διήγημα τούτο όμολογουμένως ύπό πολλας έπιφαις είναι διδακτικώτατον και ωφέλιμον, ιδίως δέ λαμπρόν διδχγμα παρέχει προς εκείνους, οτινες μετ' απληστίως του; οφθαλμού; αυτών και τήν καρδίαν προ, τό χρυσίον ε αποθέτοντες, τά τρομερώτερη ακουρηματα δύνανται άνείτω; και άνευ της ελαχίστης διαταραξέως της συνειδήσεως αυτών νά διαπραξέωσι.

— Διά του από 10 ης Ιουνίου ε. ε. Β διατάγματος ιδρύθη έν Αθήναις έτίκουρος των έν πολέμῳ τραυματιών σύλλογος, οστινας σκοπός είναι ή προς του; έν πολέμῳ τραυματιζομένους ή νοσοφοντας χορηγία Ιατρικῆς περιποιήσεως και θεραπειας. Οθεν συμφώνως προς τό άρθρ. 12 του καταστατικου συλλόγου, συνέστη και ένταυθα επιτροπή του συλλόγου τούτου, αποτελουμένης ύπό του Σεβασμιωτάτου Αρχιερέως Ζακύνθου Νικολάου, και των κ. κ. Κ. Δούκα νομαρχου, Καίσαρος Κ Ρώμα, ταγματάρχου των γενικών επιτελών, και Ι. Κρενδριπούλου, εμπόρου. Η επιτροπή αυτη θέλει αποταθῆ προς του; φιλοπάτριδας ήμων συμπολίτας, ένα ζητήση τήν συνδρομήν των ύπερ του φιλανθρωπου τούτου σκοπου

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΣΑΚΙΕΣ ΤΡΙΩΡΗΘΗΓΟΥΜΕΝΟΝ ΑΙΝΙΓΜΑ
ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ

Πρώτος έπεμφεν ήμιν τήν λύσιν ό κ. Α. Ξένος, και τόν ό κ. Α. Δικμυντόπουλος.

Μηνιαίος πίναξ της κινήσεως του πληθυσμού του Δήμου Ζακυνθίων.

(Κατ' έπίσημον απογραφήν οι κάτοικοι του δήμου Ζακυνθίων ανερχονται εις 20,050· εξ αυτων 10,310 άρρεν. και 9,740 θήλ. Έν τῷ πόλει υπάρχουν 17,503, οι λοιποι έν τοις περιθερίοις του δήμου.)

ΑΠΟΒΙΩΣΕΙΣ.

	Τούτους		Μάτος	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
Καρδιακά			2	1
Μαρσμός	7	3	3	3
'Ελώδης κηχίλια	4	2		
Κηκοήτης πορετός	1	2		
Σπασμοί	2	2		
Καρκίνος	1	3		
'Εκλαμψία	3	2	5	3
Πνευμονικά	1	1		
Ούραιμία	1	1		
'Ατροφία	1	1		
Περιτονίτης			1	
Κοιλιακά	3	2		
'Εγκεφαλικά	3	2	3	
Βρογχίτις	1	2		
Διαλειπ. Πορετός			1	
Έν όλῳ	25	24	17	7

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

	Τούτους		Μάτος	
	Άρρενα γνήτια	46		11
Θήλεα	40		12	
Άρρενα νόθα	2		1	
Θήλεα	40		2	
Έν όλῳ	48		26	

ΓΑΜΟΙ

Αγάμων με αγάμους νέας	8	3
» με χήρας	1	
Χήρων με	1	
» με αγάμους νέας		
Έν όλῳ	10	3

Εισαγωγή και εξαγωγή έμπορευμάτων του τελωνείου Ζακύνθου

	Τούτους	Μάτος
Εισαγωγή δρ.	46 725. 08	36 347. 89
Εξαγωγή	4 857. 92	46 307. 60

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η ΚΟΡΙΝΝΑ ανταλλάσσεται με πᾶν περιοδικόν καὶ πᾶσαν ἑφημερίδα, προσέτι δὲ ἀναγγέλλει πᾶν βιβλίον, οὔτινος ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΟΙ προμηθεύοντες ὀκτώ συνδρομητὰς, προπληρώνοντας τὴν συνδρομὴν των, λαμβάνουσι τὸ φύλλον ἐπὶ ἓν ἔτος δωρεάν.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ἄρχονται τὴν 1.ην Μαρτίου καὶ εἶναι υποχρεωτικῶς ἐτήσιαι.

ΠΑΣΑ ἀφορῶσα τὸ περιοδικὸν ἐπιστολῆ, μὴ ἀπῆλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ περιέχουσαι χρήματα πρέπει ν' ἀποστέλλωνται ἐπὶ συστάσει καὶ νὰ ἐπιγράφωνται οὕτω «Πρὸς τὸν ἐκδότην τοῦ περιοδικοῦ Κόριννα».

ΟΙ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομητὰι ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσι τὴν διεύθυνσιν, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ αὕτη ὀφείλει νὰ πέμπῃ τὰ φυλλάδια, ἄλλως ἢ διεύθυνσις θεωρεῖται ἀιεύθυνος.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Προπληρωτέας

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ... δρχ. **6** | ΕΝ ΤΑΙΣ ΒΗΡΑΧΙΑΙΣ...δρχ. **8** | ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙΣ...φράγκ. **8**

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Ἐν Ζακύνθῳ παρὰ τῷ ἐκδότη κ. Χρήστῳ Σ. Χιώτῃ καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Κόρινθου, κειμένῳ ἐν τῷ τυπογραφείῳ ἢ Ἐπιτάνησος, πρὸς τὴν ὁδὸν Ὁδηγητρίας.

Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ κ. Γεωργίῳ Σδρίνῃ, τυπογράφῳ, — Ἐν Πάτρας παρὰ τῷ κ. Γ. Κοκκινάκῃ. — Ἐν Σύρω παρὰ τῷ κ. Δημ. Ἀθηναίῳ. — Ἐν Κερκύρα παρὰ τῷ κ. Σπυρίδωνι Παπούλῃ. — Ἐν Κεφαλληνίᾳ παρὰ τῷ κ. Ἐπαμινώνδᾳ Ἀννίνῳ. — Ἐν Λευκάδι παρὰ τῷ κ. Ἰωάννῃ Σταματέλῳ. — Ἐν Ναυπάκτῳ παρὰ τῷ κ. Πλάτωνι Πάνῳ. — Ἐν Πύργῳ παρὰ τῷ κ. Ἀλεξάνδρῳ Κολαίτῃ. — Ἐν Χαλκίδι παρὰ τῇ συντάξει τῆς ἑφημερ. «Εὐβοία». — Ἐν Καλάμας παρὰ τῷ κ. Α. Μπενῃ. — Ἐν Φιλιατροῖς παρὰ τῷ κ. Δημητρίῳ Κατσαρῷ. — Ἐν Λονδίῳ παρὰ τῷ κ. Χ. Ρουσιάνῳ. — Ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῷ κ. Μ. Ι. Γεδεών. — Ἐν Μασσαλίᾳ παρὰ τῷ κ. Δημητρίῳ Φέρῃ. — Ἐν Θεσσαλονίκῃ παρὰ τῷ κ. Αναστασίῳ Παλιαστᾷ. — Ἐν Πόρτ-Σάττ παρὰ τῷ κ. Παναγιώτῃ Κουρῆ. — Ἐν Σμύρνῃ παρὰ τῷ κ. Φ. Τερτοσίτῃ. — Ἐν Φλωρεντίᾳ παρὰ τῷ κ. Δ. Συγούρῳ. — Ἐν Βραίλα παρὰ τῷ κ. Γ. Φώτῃ.

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΝΑΥΠΛΙΑΚΗ ΕΝ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΟΥ